

Hørings svar fra præster og provster

Preben Ulstrup, Mariendal, Frederiksberg
Henry Vestergaard (pastor emeritus)
Birgitte Haahr, Flintholm, Frederiksberg
Laurids Korsgaard, Frederikshavn
Peter Heini Glistrup, Bevtøft
Merete Hansen, provst, Ballerup-Furesø
Erik Johansen, Nørbæk-Sønderbæk-Læsten
Præst (tidl. provst) Kristian Hjerrild Buhl
Inge Bastkær Rasmussen, provst, Frederikssund
Holger Villadsen, tidl. provst
Carsten Andreasen, Højby
Niels Henrik Olsen, Simon Peter, København
Marie Holm, Næsby, og Jonas Bak Weisenberg, Allesø og Næsbyhoved Broby
Ole Petersen, Aalholm, København
Elisabeth B. Siemen, Kr. Tvilling og Inge Nelson Pedersen, Virum
Helle Theill Jensen, Rødovre
Werner Elof Sørensen, Stige og Lumby
Michael Fagerlund, provst, Hunseby
Ole Buchardt Olesen, Gilleleje
Mette Dolberg, Fredens, Svendborg)
Torben Hjul Andersen, provst, Slagelse
Peter Søes, Kastrup
Ejnar Grønlund, Gunderup - Nøvling - Gistrup
Thomas Hansen Beck, hærprovst, Kastels
Finn Vejlgård, provst, Vanløse
Niels Refskou, Gråsten
Torkil Jensen, Vester Aaby - Aastrup
Claus Thomas Nielsen, Stauning
Thomas Reinholdt Rasmussen, Sct. Catharinæ, Hjørring
Uffe Vestergaard Pedersen, Vadehavspastoratet
Pia Heegaard Lorentzen, Hylleholt
Arne Kappelgaard, Kingo-Samuel, København
Grete Wigh-Poulsen, provst, Kolding
Ejgil Saxe, provst, Lyngby
Jens Chr. Meldgaard, Vadum
Anders Quistorff, Gjesing
Poul Bo Burkal Sørensen, provst Amagerland
Mikkel Crone Nielsen, Ryslinge Valgmenighed, og Lene Crone Nielsen, Hjallesø
Ebbe Sunesen, Gudum og Fabjerg
Henrik Gade Jensen, Gloslunde
Henrik Guldbrandt Kjær, Naur og Sir
Hanne Munk, særpræst for børn og unge, Hadsund

Christina Hyldgaard Jacobsen

Fra: Preben Ulstrup
Sendt: 4. juni 2013 13:38
Til: Kirkeministeriet
Emne: (LOPH)styringsudvalget

Til Kirkeministeriet.

Når jeg tillader mig at henvende mig, skyldes det, at jeg i aftes overværede det såkaldte styringsudvalgs debatmøde i Bethesda i København. Desværre skulle der gå nogen tid, inden indtrykkene bundfældede sig, så jeg fik ikke min mening givet til kende ved mødet. Men efter at have tænkt over indlæggene, kan jeg ikke slippe af med en dyb bekymring over, at et kommende kirkeråd vil smadre det fælles og folkelige, som i dag kendetegner folkekirken. Margrethe Auken hånede dem, der er bange for forandring og ikke vil tage ansvar, og hun fastslog, at det værste af alt er en folkekirke, der er stum. Netop hendes indlæg illustrerer det bekymrende scenarium, som kirkerådet kan føre til, og jeg vil gerne vedkende mig, at jeg er bange for en forandring, der indfører en institution, som med tiden vil blive et "vogternes råd", der kan udstede fatwa'er om de rigtige, "kristelige" meninger og holdninger. Vist skal folkekirken da have en stemme, nemlig forkyndelsens stemme, men konsekvenserne af forkyndelsen må det være op til den enkelte selv at drage, og kun så længe det forbliver sådan, kan vi med alle vore forskellige tolkninger og meninger være fælles om at danne kirke, idet vi samtidig hver især kan forfægte vore forskellige meninger og holdninger i det politiske rum. Efter det scenarium, der tegner sig, vil rådet med tilden gøre sig til folkekirkens stemme, og de, der til enhver tid har magten i rådet, vil uvægerligt støde nogle fra sig, som så enten vil tage helt afstand fra kristendommen eller organiserer sig i frikirker.

Udvalget vil sikkert sige, at rådet jo kun skal beskæftige sig med klart definerede, administrative og "indre" anliggender, men netop Margrethe Aukens indlæg illustrerer, hvordan det hurtigt vil udvikle sig til et kirkeligt overformynderi, som kan udtale sig på "Kirkens" vegne om alt mellem himmel og jord.

Selvom udvalget bedyrer at have en fortsat forbindelse mellem staten og kirken som et pejlemærke, vil de foreslåede ordninger ikke desto mindre bane vejen for en total adskillelse, om end den først kan blive formel ved en ændring af grundloven. For hvis der skal være en forbindelse mellem staten og kirken, må hele befolkningen have lige grad af indflydelse på dens øverste ledelse, som tilfældet er med en minister, der udgår af et demokratisk valgt folketing. Hvis det kun er kirkens egne folk, der bestemmer over kirken, kan forbindelsen mellem kirke og stat ikke legitimeres, og efter en adskillelse vil de forskellige kirkesamfund søge at blive til magtfaktorer i samfundet, til en "modmagt", som Margrethe Auken kaldte de i sin tid i "Kirkens mund og mæle". Den udvikling vil være synd for både kirken og staten. For kirken kan kun bevare sin integritet og berettigelse, hvis den er aldeles magtesløs og ikke bliver reduceret til leverandør af rigtige meninger. Og staten vil næppe vinde ved, at en række religiøse pressionsgrupper får indpas i den politiske proces.

Med venlige hilsener og i håb om, at disse perspektiver vil indgå i ministeriets og folketingets overvejelser.

Preben Ulstrup

Sognepræst, Mariendal Sogn, Frederiksberg.

Til Udvalget for Folkekirken's Styrelse.

Et forslag i anledning af høringen.

Kære biskop Karsten Nissen!

Jeg vil gerne fremkomme med et indlæg angående arbejdet i udvalget om kirkens styrelse. —

Jeg vil begynde med at give udtryk for den erfaring, at den danske folkekirke har haft meget lykkelige kår i de mer end 150 år, kirken har eksisteret som folkekirke her til lands! Der kan næppe påpeges nogen alvorlig konflikt mellem stat og kirke i den tid. Det har hidtil været sådan, som det også har måttet forventes i en demokratisk stat, at hensynet til kirkens åndelige karakter har været det helt bestemmende princip.

Der er derfor grund til at forvente, at enhver statsminister også i fremtiden vil udnævne en kirkeminister, som har den bedste føling med kirken og dens opgaver i befolkningen. Skulle et uheld engang ske i så henseende, vil uheldet ganske sikkert blive afbødet gennem mødspil fra kirkens indre styrelsesorganer og fra kirkefolket selv — og i og med et regeringsskifte. Der er derfor efter disse betragtninger ikke grund til at ændre væsentligt på kirkens styrelsesform, idet det må betragtes som overvejende klargjort, at opfyldelsen af paragraf 66 i grundloven i virkeligheden hele tiden har været fulgt op efter dens egentlige intention.

Jeg foreslår derfor, at det landskirkeråd, der nok skal oprettes, får ganske enkle bemyndigelser, og at der kun stilles den betingelse i de enkelte lovgivningstilfælde, at der er opnået enighed med kirkeministeren i den pågældende sag, og at den derfra kan gå til tinget og til regenten. Et udvalg under dette kirkeråd og med ansvar for dette og dermed også for ministeren kunne bestyre kirkens økonomi. Det kunne bestå af ganske få medlemmer. Der er ingen grund til en dyr administration.

For mig at se er der ikke noget misligt i, at folketinget med sin minister har lovgivningsmagten i kirken. Det er ikke som "troende", at tingets medlemmer eller dets minister skal lovgive for kirken, men det er som demokratisk frihedskærlig institution. Det er helt klart, at der må være et frit samarbejde mellem statsmagten og kirken, når denne tæller hovedparten af befolkningen, — og det gælder for øvrigt også mindretalskirker og andre organisationer. Respekten for demokratiske principper skal være den eneste garant for et samarbejdes lykkelige forløb. — Jeg behøver ikke at tilføje, at kirken altid vil være rede til en kirkekamp, hvis altså vi igen blev trængt af en udefra kommende magt.

Der er nok en del forhold, som efter min mening skal lovfæstes. Det gælder ejendomsforholdet til og brugsretten til kirkebygningerne. Staten ejer dem iflg. reformationsbestemmelserne, og staten har der med en udstrakt pligt til at drage omsorg for deres beskyttelse og vedligeholdelse, som kirken jo selv også har det, i og med en ønskelig lovfæstet brugsret. Der skal også ses på kirkegårdenes status og dermed vel også på begravelsesmyndigheden som sådan. Andre former for samarbejde mellem stat og kirke kan løbende reguleres.

Endvidere skal sognenes, menighedernes og kirkernes forhold fastlægges. Hver enkelt menigheds ret til at eksistere med sin stedlige kirkebygning bør lovfæstes. Adværslørne klinger lufte efter forslagene om nedlæggelse af kirker og menigheder i hovedstaden. En menigheds ret til at leve må under ingen omstændigheder drages i tvivl, og der må ikke gives nogen instans fuldmagt til at ophæve en menighed. Hver menighed er — også luthersk-teologisk forstået — en suveræn enhed.

Den kan kun ophæve sig selv gennem menighedsrådet på det pågældende sted – efter forhandling med de kirkelige myndigheder naturligvis. Sammenlægning af pastorater må i almindelighed være løsningsmodellen og må vel som før ske ud fra Stifterne.

Iflg. Confessio Augustana: "kirken er, hvor ordet forkyndes ret, og sakramenterne forvaltes ret." Deraf følger, at den enkelte stedlige menighed i sin gyldige funktion ikke er at forstå som tilfældige handlinger som led i en kirkelig praksis, men er selve k i r k e n i dens fulde gyldighed som Jesu Kristi kirke på jorden og må respekteres som sådan af staten. Vort kirkesyn er principielt independentisk, hvilket naturligvis ikke udelukker, at kirken også er et fællesskab, nationalt og globalt, - og indbyder til så intensivt et samarbejde som muligt, indadtil og udadtil.

Jeg har før arbejdet med og siden altid tænkt meget over forholdet mellem stat og kirke og er standset ved disse synspunkter, også i forbindelse med tanken om en kirkeforfatning. Jeg er kommet til det synspunkt, at en folkekirke ikke skal være en stat i staten, men må stå i et afklaret samvirke med staten – som en positiv videreførelse af den konstantinske tradition, der engang var og også nu er tvingende nødvendig for kirkens fred og for dens liv og virke.

Med venlig hilsen,

Henry Vestergaard, pastor emeritus,

Petuniavej 158, 7800 Skive.

henryvest@mail.dk

Skive 2013.09.01.

Til Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Høringssvar til Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Generelt

Jeg synes helt generelt, det er et problem at sende et materiale, som det foreliggende, ud til en folkelig høring. Materialet er omfattende, spørgsmålene er vanskelige, menighedsrådene bider tænderne sammen og bruger mange kræfter på at finde deres ben i det meget komplicerede materiale. Nogle giver op, andre forsøger at samle sig om et høringssvar, men tilfældighed og vilkårlighed i høringssvarene bliver nemt det meget ærgerlige resultat. Jeg mener, det har været forkert at sende materialet ud i den foreliggende form. Det er ærgerligt for det folkelige i folkekirken.

Høringssvar

Jeg opfatter det som styrken i vores folkekirke, at den på en og samme tid er 1) meget folkelig, rummelig og bred 2) har et vist elitært biskoppeligt/gejstligt præg 3) i allerhøjeste grad er statskirkelig. De tre vinkler giver en dynamik, vi har stor fordel af.

Når det er sagt, viser den sidste udvikling i sagen om kirkelukninger, at vi har brug for nogle justeringer, der ændrer den nuværende balance og giver mindre magt til minister, større magt til biskop og stiftsråd. For mig at se behøver det ikke betyde et kirkeråd, men en styrkelse af ledelsen i de enkelte stifter.

Det her handler jo om magt og den er heldigvis delt, også i folkekirken.

Venlig hilsen Birgitte Haahr, sognepræst i Flintholm, Frederiksberg. 29/9-2013

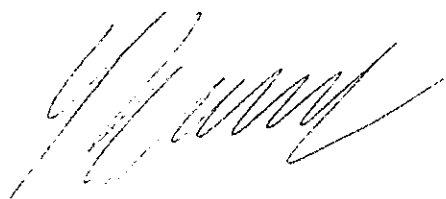
Hørings svar til debatoplæg fra udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Folkekirken er under pres af en række forhold som på sigt kan true den med opløsning og marginalisering i samfundet. En del af dem har med kirkens styringsstruktur at gøre:

- Der er et stort demokratisk underskud i folkekirken p.g.a. manglende interesse for og deltagelse i menighedsrådsarbejde. Det indebærer at de kirkelige organer, (provstiudvalg, stiftsråd og et evt. kommende kirkeråd) der vælges indirekte af menighedsrådene, ikke kan siges at være reelt repræsentative for folkekirken.
- Det demokratiske underskud i folkekirken øges ved at provstier og stifter tiltager sig mere magt på bekostning af menighedsrådene. Der sker således en udvikling mod en topstyret koncernkirke, hvor folkekirken ikke længere forstås som et fællesskab af enkelte selvstændige sogne men som en mere og mere homogen enhed. Provstier og stifter er ikke længere kun tilsynsmyndighed men styringsorganer, der profilerer kirken på bekostning af menighedsrådene og kirkens mangfoldighed.
- Denne ensrettende udvikling går ikke alene ud over forkyndelsesfriheden men mindsker yderligere folkekirkemedlemmers lyst til at engagere sig i menighedsrådene, der mere og mere reduceres til brugerråd.
- Kirkeministerens indblanding i folkekirkens indre anliggender forværrer denne tendens og virker demotiverende i folkekirken.
- Et kirkeråd, selv med begrænsede beføjelser, vil reelt være uden demokratisk legitimitet. Selv om det i første omgang ikke vil udtale sig på kirkens vegne, vil der altid i et sådant råd være en ansporing til at gøre sig betydningsfuld ved at søge at profilere/ ensrette kirken og tilrane sig politisk magt. Der er mange grunde til at antage at et kirkeråd over tid vil udvikle sig til en synode, der fremsætter erklæringer på kirkens vegne, hvilket vil skabe splittelse i kirken og anspore dem, der måtte være uenige i sådanne erklæringer, til at forlade kirken.

Af ovenstående grunde vil jeg foreslå, at man opgiver enhver tanke om et kirkeråd og fastholder den nuværende kirkeordning ved at holde sig til model 1. i debatoplægget. Samtidig bør opmærksomheden rettes mod at fastholde menighedsrådenes beslutningskompetence og modvirke tendenser til topstyring i folkekirken.

Laurids Korsgaard, sognepræst, Frederikshavn

Christina Hyldgaard Jacobsen

Fra: Peter Heini Glistrup
Sendt: 13. september 2013 11:37
Til: Kirkeministeriet
Emne: (hast) Høringssvar til udvalget for en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur i Folkekirken

Ved stiftsdagen for Haderslev stift i september 2012 spurgte Hans Gammeltoft-Hansen, om ikke det snart var på tide, at folkekirken fik religionsfrihed ligesom de øvrige kirkesamfund i Danmark. Det overrasker mig, at der i de 3 foreslåede modeller for en fremtidig styringsstruktur ikke rokkes ved det, at kirkeministeren har det sidste ord at skulle have sagt i spørgsmål om folkekirkens indre anliggender. Jeg mener, at vi i Folkekirken har valgt biskopperne til at have lede kirken, hvad angår dens liv og lære. Mit forslag er derfor, at folkekirkens indre anliggender i fremtiden skal styres ved en national model, som ligner den lokale model for ledelse af det kirkelige liv i sognene i samarbejde mellem præster og menighedsråd. Det betyder, at der skal oprettes et nationalt kirkeråd af demokratisk valgte læge medlemmer, som skal nå til enighed med bispekollegiet om alle principielle beslutninger, der angår Folkekirkens indre anliggender. Der må gerne være gejstlige medlemmer i kirkerådet, men jeg mener, at disse kun bør have taleret og ikke stemmeret i kirkerådet.

Med venlig hilsen fra
Peter Heini Glistrup
Bevtoft Kirke
Krügersvej 36
6541 Bevtoft
7451 4222
2622 1322
phg@km.dk
www.bevtoft-kirke.dk

BALLERUP - FURESØ PROVSTI
Præstevænget 2A
2750 Ballerup
44 97 14 44
kkc@km.dk

Provst Merete Hansen
Skandrups Alle 36
3500 Værløse
44 98 64 44
hma@km.dk

30. september 2013

Til ministeriet for ligestilling og kirke.

Høringssvar til debatoplægget fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Svaret er givet på egne vegne som præst, provst og menighedsrådsmedlem.

Jeg finder, at det er godt, at den nuværende praksis omkring lovgivning og styring fastlægges i lov, således at løfteparagraffen i grundloven opfyldes.

Den nuværende praksis garanterer, at der er et bredt forarbejde og en bred høring før et lovforslag vedtages.

Jeg finder, at der er stor, også folkekirkelig legitimitet, i folketinget/kirkeudvalget.

Ved oprettelse af et kirkeråd får man en forsamling der principielt har stor legitimitet, da mange grupper indvælges. Reelt vil rådet ikke have stor legitimitet, da kirkens yderfløje næppe vil opnå valg.

Jeg kunne frygte, at den brede høring som er tradition vil forsvinde, da kirkerådets kommissorium som rådgivende instans vil dække høringsparterne.

Et kirkeråd for de indre anliggender vil sjældent have emner at mødes om. Rådets etablering vil kræve mange ressourcer og meget tid. Jeg kunne frygte, at et etableret kirkeråd vil udtale sig og blive bedt om at udtale sig langt bredere end rådets kommissorium dækker.

Med hensyn til styring af den fælles økonomi mener jeg, at da alene ca. 5 % af kirkens økonomi ligger i kirkeministeren/kirkeudvalgets regi, er det for meget at etablere et nyt organ. Jeg mener, at den folkekirkelige legitimitet dækkes rimeligt af minister/kirkeudvalg og den nuværende budgetfølgegruppe.

Hvis model 2 + 3 i et fælles kirkeråd/økonomibestyrelse vedtages, mener jeg, at vi tager et stort skridt mod adskillelse af kirke og stat og det vil være et tab for begge parter.

Merete Hansen

HØRINGSSVAR

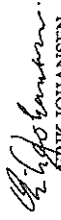
vedr.

Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken april 2013.

Undertegnede, der er sognepræst i Nørbæk-Sønderbæk-Læsten pastorat, Århus stift, anbefaler hermed at den nuværende kirkeordning bevares.

Den giver den bedste sikring af det enkelte folkekirkemedlems rettigheder og af, at Den danske Folkekirke fortsat er en luthersk-evangelisk kirke, jf. grundloven. Såfremt der skal ske ændringer, bør det absolut være iht. den mindst omfattende model.

Nørbæk, 17. oktober 2013.

ERIK JOHANSEN
Sognepræst
Hviddingsvej 1, Nørbæk
8990 Fårup

KIRKEMINISTERIET 1. KONTOR
22 OKT. 2013

KIRKEMINISTERIET 1. KONTOR

10 OKT. 2013

Til Ministeriet for ligestilling og kirke.

Emne: Høringssvar på Debatoplæg.

Under forudsætning, at flertallet i Folketinget er medlemmer af Folkekirken, vil en fastlæggelse af regler og kompetencer i alle udestående forhold i de nuværende ordninger for indre anliggender og økonomi være at foretrække, idet det hidtil har givet gode og trygge arbejdsforhold for folkekirkens primære opgaver.

Men:

Idet samtlige Folketingets partiers ungdomsorganisationer har ønske om at skille Stat og Kirke og at man ikke skal være medlem af Folkekirken, vil disse unge sidde i Folketinget om ganske få år, og der kan forudses et snarligt flertal af ikke-folkekirkemedlemmer. Et sådan Folketing får magt til at bestemme både i Folkekirkens indre forhold og om Folkekirkens økonomi. Og det kan en Folkekirke, der vil være tro mod sine fire grundpiller: Forkyndelse, undervisning, mission og diakoni ikke være tjent med.

Derfor må Folkekirken have et Folkekirkeråd for de indre anliggender med udvidet kompetence og et Folkekirkeråd for Folkekirkens fælles økonomi og andre fælles anliggender. Der må gerne være helt personsammenfald i de to Folkekirkelige råd = model 3

I mine 18 år som provst i Ringsted-Sorø provsti har jeg erfaret, at de fleste menighedsråd i landsogne havde 3-5 ildsjæle, som bar sognets kirkelige liv, kulturelle liv, folkeskolen, arbejdet blandt børn og unge, gymnastik, idræt, boldspil m.v. og ældrearbejde samt det lokale handelsliv. Der var derved et tæt sammenhold lokalt. Det kirkelige og folkelige var vævet tæt sammen.

Men kræfterne var brugt i det lokale, og det kunne være vanskeligt at få demokratisk legitimitet i valg af provstiudvalg og evt. andre valg til højere instanser.

Derfor forudser jeg vanskeligheder ved alle de nødvendige valg til de forskellige instanser i de første mange år.

I Ringsted sogn oplevede jeg, hvordan en præst og et par superkværanter kunne ødelægge næsten alt samarbejde i menighedsrådet og det kirkelige liv sygnede hen. Mine og provstiudvalgets mæglingsforsøg slog ikke til. Først da biskop Jan Lindhardt skar igennem, kom der nogen ro. Jeg aner ikke, hvordan sådan adfærd kan forhindres.

Ved opstillingsmødet til provstiudvalg, hvor hvert menighedsråd mødte med 2 repræsentanter, lagde provstiudvalget et klart fordelingsforslag på bordet: Hver deltager havde 2 stemmer. Med den første stemme indstilledes den/de, der skulle repræsentere sognene i det lokale ligningsområde: 1 kandidat for de 9 sogne i Sorø kommune, 2 kandidater for de 17 sogne i Ringsted kommune og 1 kandidat for de 6

sogne i Haslev kommune. Med den anden stemme kunne man stemme på en af de 2 højest placerede kandidater (i hver kommune) i første afstemning, fordi kirkeskattens størrelse skulle være gældende i alle tre kommuner. Kandidaternes samlede antal stemmer afgjorde den endelige placering. Vores erfaring var udbredt respekt for provstiudvalget overalt og at udvalget havde et godt og tillidsfuldt samarbejde med alle menighedsråd.

Jeg gentager: Jeg er bange for, at det de første mange år vil være vanskeligt at skaffe tilstrækkelig folkelig legitimitet til diverse valg.

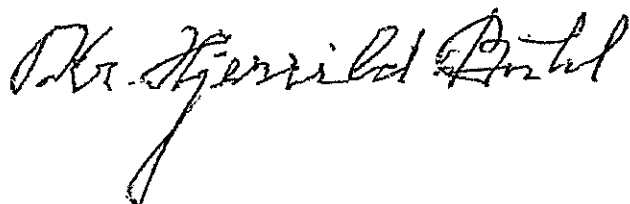
Gildringeparken 21

4690 Haslev

Faxe kommune

den 30. september 2013.

Kristian Hjerrild Buhl, sognepræst i Haslev-Freerslev 1980-98 og provst Ringsted-Sorø provsti 1980-1998

A handwritten signature in black ink, reading "Kr. Hjerrild Buhl". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping tail on the letter 'l'.

Stenløse den 11. oktober 2013

Høringsvar om ny styreform i folkekirken Provsten fra Frederikssund provsti

Frederikssund provstiudvalg har drøftet debatoplægget fra arbejdsgruppen, der har sendt forslag til en mere moderne styreform i folkekirken i høring.

Provstiudvalget indsender separat høringsvar.

-

To af modellerne i debatoplægget opstiller en styreform med et centralt kirkeråd med repræsentanter fra alle grupper i folkekirken.

Undertegnede provst i Frederikssund provsti mener, at tiden nu er moden til, at folkekirken får et kirkeråd, som skal varetage både folkekirkens indre anliggender og folkekirkens økonomi.

Det ligger mig samtidig meget på sinde, at der tages skyldigt hensyn til bredden i folkekirken for så vidt angår de forskellige kirkelige og teologiske grupperinger, interesser og landets geografi. Det er ikke sikkert, at man ser ens på tingene i fx København og på Mors.

Jeg foreslår derfor, at et evt. kirkeråd kunne være sammensat på følgende måde:

- 10 læge medlemmer, valgt af og blandt stiftets menighedsråd - én fra hvert stift - må ikke sidde i stiftsrådet
- 10 læge medlemmer, valgt af og blandt stiftsrådets medlemmer - én fra hvert stift
- 10 præster, valgt af og blandt stiftets præster - én fra hvert stift
- 4 provster, valgt af og blandt landets provster
- 2 biskopper, valgt af og blandt landets biskopper
- 3 læge medlemmer, valgt af de frie kirkelige organisationer
- 2-4 læge medlemmer, udpeget af biskopperne (for at sikre, at folkekirkens teologiske bredde bliver repræsenteret)
- 1 repræsentant for de kirkeligt ansatte (observatørstatus - med taleret, men ikke stemmeret).

I dette forslag til sammensætning af et kirkeråd er der ikke medtaget forslag om repræsentation fra kirkeministeriet. Det kan naturligvis overvejes, men det afhænger meget af, hvordan forhandlingsforholdet mellem et kirkeråd og kirkeministeriet aftales og stadfæstes.

Med ovennævnte forslag mener jeg, at arbejdet i de lokale menighedsråd kan bidrage til kirkerådets arbejde med kirkens indre anliggender og økonomi.

Frederikssund provsti den 11. oktober 2013

Inge Bastkær Rasmussen
provst

Provst emer. Holger Villadsen

Alleen 11, Radsted, 4990 Saksøbing / holger@sejrupvilladsen.dk

Den 17. oktober 2013

Til Ministeriet for Ligestilling og Kirke

E-post: km@km.dk

Høringssvar vedrørende »Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken« (april 2013):

Efterfølgende høringssvar har fokus på styringen af folkekirkens indrekirkelige anliggender, som jeg har specielle erfaringer med fra mit arbejde som sekretær for biskopperne i forbindelse med folkekirkens gudstjenesteordning fra 1992.

1. Styringen af folkekirkens indre anliggende er noget særligt

Et centralt punkt i debatoplægget er, at der skelnes mellem styringen af folkekirkens indre anliggender og styringen af folkekirkens fælles økonomi. Denne fundamentale skelnen kan jeg fuldt ud tilslutte mig. Der bør stilles andre og større krav til beslutninger om folkekirkens indre anliggender (liturgi, ritualer, salmebog m.m.) end til beslutninger om økonomi; blandt andet fordi de vedrører folkekirkens bekendelsesgrundlag, og fordi det tidsmæssige perspektiv er længere. Det vil næppe være hensigtsmæssigt med et særskilt råd til at tage sig af indrekirkelige forhold; der vil være for få sager at behandle, og der vil være for lang tid imellem dem. Efter min vurdering vil det være bedre med særlige procedureregler i forbindelse med styringen af folkekirkens indre anliggender.

2. Opretholdelse af kongelige resolutioner om folkekirkens indre anliggender

På nuværende tidspunkt træffes de endelige beslutninger om indrekirkelige anliggender i Den Danske Folkekirke ved kongelige resolutioner. Det kan næppe kaldes en »moderne styringsstruktur«, men jeg vil alligevel mene, at der kan være gode grunde til at fortsætte ordningen. Når denne ordning med rødder tilbage til tiden før grundloven har været fortsat indtil nu, er det udtryk for en erkendelse af, at styringen af folkekirkens indre anliggender er noget særligt, som ikke bør overlades til politiske afgørelser i Folketinget, samt at der på dette område bør være ordninger, der gælder folkekirken som helhed. Administreret

med skønsomhed kan ordningen være med til at sikre, at der kun bliver truffet beslutninger om indrekirkelige forhold, som der er konsensus om i folkekirken. Og sådan har det i alt væsentligt fungeret indtil nu. Men det er en svaghed ved ordningen, at den er afhængig af stor skønsomhed fra ministerens side, og at der ikke er etableret en ordning, som kan sikre, at der bliver taget relevante demokratiske, saglige og læremæssige hensyn.

3. Der bør tilstræbes konsensus ved beslutninger om indrekirkelige forhold

Konsensus er efter min begreber mere end demokratisk legitimitet. Det indebærer mere end 50% flertal i et indirekte valgt råd. Det indebærer en forudgående bred folkelig debat, hvor alle har mulighed for at komme til orde og give deres mening til kende. Det indebærer også tilslutning fra teologisk sagkyndige for at sikre, at beslutningen ikke er i modstrid med folkekirkens bekendelsesgrundlag. En model til at sikre konsensus kunne måske være et krav om tilslutning fra mindst 7 biskopper og mindst 7 stiftsråd – udover et krav om flertal i et eventuelt folkekirkeråd. En sådan model vil klart medføre en besværlig procedure. Men proceduren forud for beslutninger om indrekirkelige forhold bør ikke være for nem, ligesom det heller ikke bør være for nemt at få vedtaget en ny grundlov for Danmark.

4. Den nuværende decentralisering i sager vedrørende liturgi bør opretholdes

Efter den aktuelle folkekirkelige orden er det sådan, at autorisation på landsplan af ny liturgi og nye ritualer ikke betyder, at hvert enkelt sogn er forpligtet til at bruge dem. Autorisationen betyder kun, at man lokalt i sognet *kan* beslutte sig for at bruge dem, hvis præst og menighedsråd er enige. Autorisationen betyder videre, at man ikke skal søge om godkendelse hos biskoppen, når man ønsker at tage autoriserede ordninger i brug; man kan træffe beslutningen lokalt. Dette vigtige decentrale træk ved den nuværende styringsstruktur i folkekirken bør opretholdes og sikres i en eventuel nyordning af folkekirkens styringsstruktur.

På nuværende tidspunkt kommer dette decentrale princip til udtryk i menighedsrådslovens § 38, stk. 1, pkt. 2. Princippet har – så vidt jeg kan se – ikke været til drøftelse i udvalget, og der er aktuelt vist nok heller ikke nogen, der har foreslået det ophævet. Men efter min vurdering vil etablering af et folkekirkeråd betyde en forøget risiko for, at princippet i fremtiden kommer under pres. Og hvis man ser på kirkerne i de andre nordiske lande, hvor der findes centrale kirkelige råd, har man ikke på samme måde som i Danmark en princi-

piel decentralisering af den liturgiske beslutningsproces. Så det vil – efter min vurdering – være udtryk for rettidig omhu at få dette vigtige decentrale princip formuleret på overordnet niveau, når man skal forsøge at foreslå regler for Den Danske Folkekirkes fremtidige styringsstruktur.

Med venlig hilsen

Holger Villadsen

PS: I forbindelse med mit tidligere arbejde som liturgisk sekretær for biskopperne skrev jeg en del artikler, som jeg efterfølgende har samlet i bogen *Folkekirkenes gudstjenestereform 1992* (Books on Demand 2011). Nogle af bogens artikler er efter mit skøn af relevans for det aktuelle arbejde med at formulere nye regler for folkekirkenes styringsstruktur. Det gælder nok især afsnittet om »Liturgi og kirkeret« (s. 43-60). Her omtaler jeg med tilslutning en tese fra en tysk biskopkonference om, at retten til liturgisk lovgivning ikke tilhører nogen bestemt, ikke noget enkelt embede eller noget enkelt organ i kirken, heller ikke en synode. Den liturgiske lovgivning bør i stedet gennemføres gennem konsensus mellem alle de implicerede parter (s. 51, jf. s. 12-13).

Kommentarer til strukturkommissionens rapport

Mange tak for en spændende rapport om strukturkommissionens foreløbige arbejde. Jeg har valgt at sætte mine kommentarer op i punktform.

Pejlemærkerne

- **1. Nært forhold mellem staten og folkekirken**
  - Når der står, at "Folkekirkens forfatning ordnes ved lov" betyder det så ikke, at Folkekirken skal have et organ, som styrer folkekirkens egne forhold? I mange år har man (bevidst) mistolket det sådan, at det hed "Folkekirkens forhold ordnes ved *lovgivning*". Rapporten lægger op til, at folkekirkens forhold fortsat ordnes ved "lovgivning". Jeg mener ikke, det lever op til Grundlovens ord eller grundlovsfædrenes intention.
  - En væsentlig funktion for et kirkeråd vil være at holde staten fast på, at "den danske folkekirke understøttes som sådan af staten". Rapporten fastholder, at understøttelsen består af både økonomisk og af moralsk støtte til folkekirken (s. 8).
    - betænkning 1511 fra 2009 har s. 12f en oversigt over, hvad folkekirken bidrager med af samfundsopgaver i forhold til statens tilskud til folkekirken. "Differencen mellem udgifter og indtægter udgjorde således 868 mio. kr." Staten understøtter altså – jf. Milikis egen rapport – ikke folkekirken økonomisk. Det må være en af kirkerådets opgaver at fastholde staten på den slags forhold.
    - S. 28 står der: "Statens økonomiske støtte til folkekirken er i overensstemmelse med bestemmelsen i grundlovens § 4, der siger, at folkekirken understøttes af staten"
      - Denne formulering er problematisk, når det tidligere er blevet påvist af betænkning 1511, at staten får langt større ydelser, end den giver til kirken.
    - Hvis man fra udvalgets side virkelig forestiller sig, at statens understøttelse af folkekirken også skal gælde moralsk støtte, hvori kunne denne støtte så bestå? Kunne det f.eks. være, at kirkeministeren på regeringens vegne for enhver pris vil skabe ligestilling mellem homo- og heteroseksuelle i folkekirken? Eller hvor kunne udvalgets medlemmer forestille sig, at staten skal være moralsk støtte for folkekirken?
- **2. Folkekirkens tilstedeværelse overalt**
  - På s. 8 står der: "Forkyndelsen er som tidligere nævnt folkekirkens grundlæggende opgave og forpligtelse, og alle medlemmer af folkekirken har del i denne opgave og forpligtelse". Det er smukt skrevet, men i mine ører passer det dårligt med, at et folketing, et kirkeudvalg og særligt en kirkeminister skal have det sidste ord i alle sager, som omhandler denne forkyndelse. Rapporten beskriver jo netop, at folkekirkens grundlæggende opgave og forpligtelse ligger hos medlemmerne. Hvordan kan det så give mening, at både rammer og indhold (indre anliggender) i sidste ende besluttet i folketinget eller i Miliki?

- **4. rummelighed og frihed**

- Hvor er rummeligheden og friheden, når rapporten blot stadfæster, at det kun er muligt for den lokale menighed at "anvende mindre ændringer i liturgien" og at disse ændringer oven i købet skal godkendes af biskoppen?
- Jeg mangler i høj grad plads til det kirkesyn, som mener det er luthersk at overlade udfoldelsen af gudstjenestelivet til hver enkelt menighed – sådan som det praktiseres både i Norge og Tyskland (som dog regnes for lutherske kirker)
  - Se i denne sammenhæng Luthers fortale til Deutsche Messe s. 1: " Først og fremmest beder jeg venligst om, at alle, der ser eller vil følge denne vores gudstjenesteordning, for Guds skyld endelig ikke gør nogen nødvendig lov ud af det" og lidt senere på samme side: " Dog vil jeg ikke hermed kræve, at de som allerede har deres egen gode ordning eller ved Guds nåde kan gøre det endnu bedre, skal opgive den eller give efter for os. For det er ikke min mening, at hele Tyskland simpelthen skal antage vores Wittenbergske ordning."

- **5. 2200 menigheder – én folkekirke**

- Rapporten skriver s. 11: "De enkelte menigheder er dele af en større sammenhæng – en fælles kirkeordning, hvis formål er at understøtte, at kirken er folkets, og at der er tale om én folkekirke."
  - hvordan kan en kirkeordning som den danske understøtte, at kirken er folkets – når folket netop kun meget perifært har indflydelse på, hvordan søndagsgudstjenesten udformes lokalt? Søndagsgudstjenesten forstås ofte som det samlende led i menighedslivet. Det er i mine øjne ikke rummelighed. Samtidig antydes det, at de af vore nabokirker, hvor frihedsgraden er betydeligt større, derfor ikke kan være folkekirker – og vel heller ikke er folkets kirker.
  - På side 12 uddybes forbundetheden:
    - jeg er helt indforstået med, at bekendelsen fastholder et fællesskab. Det er hele trosgrundlaget. Den beskriver den kerne, vi samles om. Men jeg er meget uenig i, at de "fælles, autoriserede gudstjenesteordninger, ritualer og salmebøger" er nødvendige for at have en fælles kirke.
      - jf. også side 17, hvor det skæres ud i pap, hvad der fastholder fællesskabet. Flere af de nævnte elementer står i skærende kontrast til f.eks. kirkelivet i Tyskland – selv indenfor den enkelte landsdelskirke.
      - Når vi nu er i gang med at diskutere folkekirkens struktur, ønsker jeg mig, at udvalget også overvejer, hvilke grænser hhv. friheder der skal være for den enkelte menighed omkring søndagsgudstjenesterne. Er genkendelsen vigtigere end den lokale menigheds levende arbejde med at udvikle deres konkrete gudsdyrkelse med de konkrete rammer og menneskelige ressourcer, de har lokalt?

Manglende pejlemærker

- Ingen steder i rapporten finder jeg en forklaring på, hvad udvalget har valgt pejlemærkerne ud fra. Måske har jeg misforstået tanken med pejlemærkerne, men hvis udvalget ønsker at udstikke nogle rammer for, hvad der skal struktur omkring, ville jeg ønske, at nedenstående blev inddraget i afsnittet med pejlemærker.
  - Børne- og ungdomsarbejdet burde være et helt naturligt pejlemærke. En kirke uden b&u-arbejde mangler noget helt grundlæggende.
  - Det samme kan siges om undervisning, sjælesorg, mission og diakoni.
  - Jeg savner også nogle overvejelser om, hvordan vi skaber de bedste rammer for spiritualitet i bred forstand.

Indre anliggender

- Definitionen på, hvad der forstås ved "indre anliggender" s. 15 er meget snæver. Tilsyneladende er definitionen udvalgets valg. I hvert fald beskriver rapporten udvalgets definition med ordene "*traditionelt* anses ... for at høre til det, der ofte betegnes som folkekirkens indre anliggender". Det kan undre, at udvalget ikke har fundet grund til også at inddrage andre væsentlige områder, som betyder meget for kirkelivet.
  - Jeg mener, at f.eks. ændringerne tidligere af råderetten og brugen af menighedsrådets aktivitetskonto, muligheden for at udbetale løn til minikonfirmandlærer og indførelse af sognemedhjælperne også i høj grad hører til de indre anliggender, som har stor betydning for kirkens liv. Dertil kommer mange andre regler og traditioner, som forvaltes af Miliki.
    - F.eks. fik vi i Højby sogn fra kirkeministeriet afslag på – for knap 8 år siden – at opslå en organiststilling, som indebar, at organisten også skulle arbejde med et rytmisk band. Provsti og stift havde godkendt opslaget. Det er da indblanding i kirkens indre anliggender.

Modellerne

- Kirkeministerens indflydelse
  - Hvordan laver man lovgivning, som "forudsætter", at ministeren og Folketinget er tilbageholdende i indre kirkelige anliggender?
    - Se f.eks. s. 20: "Det forventes, at Folketinget som hidtil udviser betydelig tilbageholdende i sager om indre anliggender"
    - Se også s. 21: "Over for de anførte ulemper kan anføres, at ministeren som hidtil kan udvise stor skønsomhed i forhold til reguleringer af indre anliggender"
    - Hvilke konsekvenser har det, hvis ministeren ikke udviser "betydelig tilbageholdenhed" og hvem skal bedømme, om ministeren handler derefter?
  - hvorfor skal ministerens fagpersoner sidde i Kirkerådet? Er det virkelig nødvendigt? Kan folkekirken ikke selv vælge repræsentanter, som er kompetente til at udføre det arbejde, der ligger i et kirkeråd – eller måske trække på et stifts fagpersonale?
- Biskoppernes rolle i forhold til kirkerådet

- Jeg har ingen løsning på dilemmaet med biskoppernes rolle, men de foreslåede modeller sætter til en vis grad biskopperne udenfor indflydelse. Måske kunne man overveje – i det mindste i læresager – at lave et todelt kirkeråd, som dels består af de repræsentativt valgte og dels består af det samlede bispekollegie...
- Hvis udvalget fastholder den meget snævre definition på "indre anliggender", ønsker jeg at udvalget genovervejer, om kirkerådet kunne få et bredere defineret arbejdsområde. Jeg så gerne, at kirkerådet skulle beskæftige sig med de mange områder, som har direkte indflydelse på forkyndelsen af Kristus som verdens frelser.
- Jeg ser frem til, at vi får et samlet kirkeråd med så megen kompetence som muligt. Derfor vil jeg gerne gå videre end rapporten uden dog at skille folkekirken fra staten. Jeg ønsker netop at opfylde Grundloven ved at give kirken mere selvstyre. Det må være muligt at lade et kirkeråd overtage en bredere definition af indre anliggender. Hvis det er et problem, at kirkeministeren ikke kan pålægges at fremlægge bibeloversættelse og salmebog til autorisation for dronningen fra et kirkeligråd, kunne man sikkert finde en løsning på det i de ganske få tilfælde, hvor denne problematik forekommer. Måske vil dronningen autorisere noget, som kommer direkte fra et kirkeråd...
  - i øvrigt er det interessant, at udvalget i økonomidelen har medtaget en model, som faktisk tager kompetence fra ministeren, når kirkerådet ikke samtidig kan overtage ministerens kompetence på indre anliggender – men det skyldes måske udvalgets snævre forståelse af indre anliggender.
- Det er også en overvejelse værd, om det kunne lade sig gøre at inddrage Stiftsrådene i den nye struktur – dog uden at det må blive for tungt. Måske kan Stiftsrådene indgå i en slags samtaleforum, hvor jeg gerne ser, at flere hundrede kirkefolk inviteres. Her skal der ikke besluttes noget, men ganske enkelt samtales – og lyttes. Derefter kunne det passende være kirkerådet, som tager initiativer omkring kirkens indre anliggender – altså efter min bredere forståelse af begrebet.

Vi skal overhovedet turde sætte mere på spil for folkekirken end udvalget har meldt ud med!

Med venlig hilsen

Carsten Andreassen
Sognepræst i Højby
Højbyvej 39
5260 Odense S
51305805

Niels Henrik Olesen
Sognepræst, dr. ès lettres
Wibrandsvej 41A
DK-2300 København S
København
Tlf.: +45 32 55 27 06
Mobil: +45 26 25 05 83
e-post: nhol@km.dk
www.simon-peters-kirke.dk

Den 3. oktober 2013

Til
Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2133
1015 København K
e-post adresse: km@km.dk

Kommentarer og stillingtagen til det i høring udsendte ”*Debatoplæg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken*”.

---

1. Indledning.

Ministeriet for Ligestilling og Kirke nedsatte i september 2012 et udvalg til udarbejdelse af et debatoplæg om ”*en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken*” med henblik på fremlæggelse for offentligheden i en høring i foråret 2013 og med frist for kommentarer den 31. oktober 2013. Udvalget skal på baggrund heraf udarbejde en betænkning til regeringen i marts 2014.

2. Oplæggets struktur.

Debatoplægget er udsendt til instanser i folkekirken, organisationer, foreninger og politiske partier, som har interesse i sagforholdet. Dermed lægger oplægget op til en bred debat om sit indhold.

Det 46 sider store oplæg handler om *styringsstrukturen for folkekirken* i en intention om at ville gøre denne ”*mere sammenhængende og moderne*” ved lovregulering og ved oprettelse af kompetente organer.

Oplægget indeholder

- et kapitel om ”*folkekirken som evangelisk-luthersk kirke*”, som i sin ydre ordning ifølge udvalget er karakteriseret ved ”*seks pejlemærker*”, nemlig forholdet mellem stat og kirke, folkekirkens tilstedeværelse overalt, præstens uafhængighed, rummelighed og frihed, mange menigheder i én folkekirke og demokratisk legitimitet.

- et kapitel om ”folkekirkens indre anliggender”, som primært vedrører gudstjenesteordningen og de autoriserede bøger: bibel og salmebog.

- et kapitel om ”folkekirkens økonomi og fælles anliggender”.

For henholdsvis området *de indre anliggender* og området *økonomi og fælles anliggender* opstilles i oplægget tre modeller for deres styrelse.

De tre modeller i hver af de to nævnte områder indeholder forslag til lovreguleringer og til styrende organer med stigende kompetence indenfor hvert område. For hver model forklares dennes betydning, fordele og ulemper.

Afslutningsvis vises, hvorledes de to gange tre modeller parvis kan kombineres med hinanden uafhængigt af den grad af kompetence, de enkelte modeller repræsenterer indenfor de to områder, og argumenter for henholdsvis delt og samlet kompetence anføres.

3. Betragtninger over debatoplægget.

Oplæggets metode.

Oplæggets metode, som består i en præsentation af modeller for de foreslåede, kompetente organer og en efterfølgende diskussion af deres fordele og ulemper samt de afslutningsvise argumenter for og imod *delt* eller *samlet* kompetence i organerne, giver et indtryk af klarhed og objektivitet i udvalgets fremlæggelse af forslagene, således at offentligheden og interessenterne i høringslisten umiddelbart synes at kunne erhverve indsigt i sagforholdet, vælge en løsning og på dette grundlag afgive et hørings svar.

Det fremgår af udvalgets kommissorium og titel, at det har til formål at stille forslag til og skabe debat om *en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur*, som indeholder *en klarere ansvarsfordeling for økonomiske og indholdsmæssige forhold*.

Med struktur er der tale om rammer og ikke om indhold. Debatten gælder ikke konkrete sagforhold vedrørende folkekirkens forkyndelse, dens kirke- og menighedsliv, ej heller hvad pengene skal bruges til, men om de rammer, der består i dens måde at træffe beslutninger på, og om hvem og i hvilket omfang beslutningerne skal træffes.

At debatten om struktur ikke samtidigt er knyttet til en stillingtagen i et konkret, indholdsmæssigt sagforhold har den fordel, at dette forhold ikke står i vejen for en saglig overvejelse af de strukturelle rammer.

På den anden side må det stå klart, at de strukturelle rammer og beslutningsprocesserne heri har stor betydning for det, som folkekirken *er* og *gør*.

En begrebskritik.

Udvalgets titel giver anledning til en kritik af begreberne *mere sammenhængende* og *moderne*. Begge begreber synes at foregribe noget anbefalelsesværdigt, men er i virkeligheden neutrale.

Der skal naturligvis være *sammenhæng*, hvor der er brug for det. Det modererende ord *mere* skal måske forstås som en afpasning af sammenhængen i den kirkelige struktur svarende til graden af kompetence i de foreslåede modeller. Men ret beset taler begrebet ”*mere sammenhængende*” mere til følelserne end til noget konkret.

Alle vil gerne være *moderne* – undertiden, men i stigende grad også folkekirken – men spørgsmålet er, om begrebet er væsentligt i forhold til folkekirkens ”indhold” og måde at fungere på.

At folkekirken skal være moderne i strukturel forstand skal muligvis opfattes således, at dens rammer med hensyn til beslutningsprocesser og forvaltning kan sammenligne sig med andre institutioner i samfundet og således fungere i et samspil med disse.

Blot kan folkekirken i sin særlige egenart – hvor folkeligt fællesskab og apparat samvirker – måske ikke sammenlignes med disse. I den forstand skal folkekirkens struktur ikke nødvendigvis være *moderne*, men udvikles på egne præmisser.

Debatoplæggets klarhed i et komplekst sagforhold.

Debatoplægget om folkekirkens styringsstruktur skal fremhæves for sin *klarhed*, som både gælder dens metode og dens forslag.

Denne klarhed skal på ingen måde bebrejdes udvalget eller debatoplæggets forfattere.

Ikke desto mindre giver oplæggets klarhed et indtryk af lethed i forhold til kompleksiteten af den virkelighed, det beskæftiger sig med. Klarheden og lethed virker besnærende, men giver samtidigt anledning til betænkelighed.

Det skal ikke forlanges af udvalget at redegøre for folkekirkens historie i nyere tid. Imidlertid kan man ikke tage stilling til høringsoplægget uden at have folkekirkens udviklingsmæssige sammenhæng i tankerne siden folkestyrets indførelse med grundloven i 1849 og frem til udviklingen igennem de sidste årtier.

I dette forløb tænkes både på strømninger af kirkelig art og på forholdet mellem kirke, samfund og stat. Spørgsmålet om folkekirken og demokrati har igennem alle årene til stadighed været på dagsordenen.

Det aktuelle debatoplæg handler netop om demokratisk legitimitet og om folkekirkens evne til at træffe beslutninger i stadigt mere og mere komplekse anliggender både af indre art og i forhold til sine omgivelser.

Udfordringer i tiden.

I takt med de stigende forandringer i samfundet igennem de sidste årtier har perspektiverne ændret sig i og for folkekirken. De mange udfordringer i tiden modsvares af lovgivning, betænkninger og ordninger, så menighedsrådene i stigende grad er blevet forvaltningsorganer.

I disse år er det blevet sådan, at menighedsråd, kirkelige instanser og interessenter i det folkekirkelige landskab til stadighed beskæftiger sig med stillingtagen til høringsoplæg om spørgsmål af væsentlig betydning for folkekirken.

Det er fristende at ville løfte denne stillingtagen op i mere centrale, ”kompetente” organer. Det sker i givet fald ikke – uanset hvorledes organerne sammensættes – uden at *vor* særlige kirkelige tradition og folkeligheden derved lider skade.

I tider med store og hurtige forandringer opstår behovet i en organisation for at kunne træffe beslutninger og for at kunne handle i overensstemmelse hermed. Det samme gælder for folkekirken.

Her bør der skelnes imellem folkekirken som et fællesskab af troende i Jesu Kristi navn og kirken som forvaltning af sine indre og ydre forhold. Begge perspektiver gør sig gældende, men det er vigtigt at være sig bevidst, hvor hovedperspektivet ligger, når vi taler om det at være kirke.

Den engagerede, handlende kirke.

Skal kirken grundlæggende være en engageret, handlende kirke, eller i sit hovedperspektiv en forkyndende kirke i Jesu Kristi navn? Enhver kirke vil hævde at være kirke i begge opfattelser. Men hovedperspektivet gør en forskel.

I vore nære omgivelser har både Svenskakyrkan og Die Evangelische-Lutherische Kirche in Norddeutschland, Die Nordkirche, centralt ledede kirkeorganisationer. For Svenskakyrkans vedkommende et kirkemøde (synode), en biskop som kirkens øverste repræsentant og et kirkekansli, der forvalter fællesanliggender og er kirkens stemme udadtil.

Die Nordkirche har en landssynode, en kirkeledelse bestående af i alt 21 valgte og fødte medlemmer, der repræsenterer kirken overfor offentligheden, og som har landsbiskoppen som formand.

Begge kirker giver i deres organisatoriske skikkelser indtryk af at være engagerede og handlende kirker, f. eks. i spørgsmål vedrørende miljø, energi og mellemkirkelige anliggender.

Dansk folkekirkelig tradition.

I Danmark har vi tradition for, at engagement og handling kommer til udtryk i frivillige organisationer på bredt, folkekirkeligt grundlag, mens folkekirken som sådan har dens menigheder som midtpunkt, nemlig det gudstjenestelige fællesskab i Jesu Kristi navn.

Der er i Danmark stærke frihedstraditioner, der værner menighederne imod tendenser i retning af såvel organisationskirke som præstekirke.

Debatoplæggets forførende æstetik.

Debatoplægget har ud fra to perspektiver en forførende æstetik. Billedet af dansk folkekirkelig tradition, som tegnes i kapitlet om "*Folkekirkens opgave og identitet og de seks pejlemærker*", er smukt ud fra et kirkeligt, teologisk synspunkt, ligesom billederne af eksemplerne på forskellige former for styringsstruktur i folkekirken er smukt ud fra et juridisk eller organisatorisk synspunkt, netop på grund af fremstillingens sammenhæng og klarhed.

Spørgsmålet er, om man kan forene de to billeder i en symbiose, således at æstetikken går op i en højere enhed, eller med andre ord således, at de styringsstrukturelle modeller kommer til at virke efter hensigten, som betyder, at de beskrevne værdier i den folkekirkelige tradition bevares i en tid med mange udfordringer for folkekirken og dens menigheder.

Debatoplæggets billede af vor folkekirkelige tradition minder om dén beroligende indsprøjtning, man får inden en operation, så man fortrøstningsfuldt kan fortsætte sin vej i usikre omgivelser.

Som læser af debatoplægget fortsætter læsningen af de styringsstrukturelle kapitler let i den tro, at de foreslåede modeller her bygger på solid folkekirkelig tradition og har til mål at bevare den på folkekirkens vej igennem de udfordringer, der venter den.

Heri ligger der en forførelse, fordi de foreslåede modeller ikke er nogen garant herfor.

Der har i de senere års strukturdebat optrådt flere forføriske ”nødvendigheder”, som undertiden har formået at stjæle billedet: den demokratiske, den økonomiske, den demografiske og modernitetens nødvendighed. De har hver især optrådt som hovedperspektiv – enkeltvis eller i forening – i argumenter i den folkekirkelige debat, men uden at overbevise.

Præsentationen i høringsoplægget af de to gange tre styringsmodeller og de indbyrdes kombinationsmuligheder får læseren til at føle sig som en kunde, der står over for en række produkter for enhver smag og med mange kvaliteter. Plusser og minusser ved de enkelte produkter fremlægges ærligt, og man føler sig foranlediget til at træffe et valg, dels fordi man på den ene side har brug for noget, uden helt at vide hvad, og dels fordi man er et pænt menneske, der ikke vil vise sig ukonstruktivt.

Modeller som pejleretninger.

Når det gælder modellerne i debatoplægget må man gøre sig klart, at de blot indeholder *pejleretninger* af forskellig intensitet, ligesom et positivt høringssvar blot giver et fingerpeg om en tilslutning til en styringsstruktur af en vis intensitet.

Det synes neutralt at give tilslutning til lovfæstelse af *praksis* på forskellige områder, men i så fald er man ikke desto mindre alligevel medvirkende i det aktuelle strukturprojekt i en proces, der i forhold til menighederne betyder en centralisering af beslutningsprocesserne og en afgivelse af indflydelse i egne forhold.

Et nej eller et ja?

Et ”nej” til de i debatoplægget foreslåede styringsmodeller er et ”ja” til fortsat skønsom udvikling indenfor den nuværende struktur.

Debatoplægget befinder sig i det komplekse rum mellem folkekirkelig tradition, udfordringer i tiden og de temaer, der i folkekirkelig sammenhæng har optaget os især igennem de sidste to årtier.

Høringsoplægget har udformet sit tema klart og med indsigt og givet anledning til en intens debat om folkekirkens styringsstruktur. Således er vi alle kommet videre i overvejelserne heraf.

På baggrund af mine holdninger i spørgsmålet kan jeg, som det fremgår af ovenstående, ikke anbefale udvalgets forslag til ny styringsstruktur for folkekirken.

Med venlig hilsen

Niels Henrik Olesen
Sognepræst, Simon Peters sogn
København

**Til
Ministeriet for Ligestilling og Kirke**

Høringssvar vedr. en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur

Indledningsvis vil vi takke for et gennemarbejdet debatoplæg der tydeligt skelner mellem de foreslåede modeller. Vi hæfter os dog ved, at det allerede i kommissoriet for arbejdet fremgår, at udvalget skal "... komme med forslag til en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken..." Altså at den nuværende ordning allerede i kommissoriet tænkes forkastet.

Efter læsning af debatoplægget, har vi følgende bemærkninger til de fire hovedafsnit:

Seks pejlemærker

Af de seks nævnte pejlemærker, er der fire, som vi er særlig opmærksomme på. Først vigtigheden af et *nært forhold mellem staten og folkekirken*, og dermed fastholdelse den forbindelse der går tilbage til reformationen. Samtidig er det også vigtigt at følge § 66, og dermed få lovfæstet forholdene for Folkekirken - enten det nuværende eller et kirkeråd - og samtidig fastholde Folkekirkens grundlovssikrede særstilling.

To andre vigtige pejlemærker er henholdsvis *Rummelighed og frihed* og *2200 menigheder - én folkekirke*, som vi synes hænger sammen. For os er det almindelige præstedømme afgørende, samt vigtigheden i, at man i enhver sognemenighed, lille eller stor, har vide ramme for, hvordan det kirkelige liv skal udformes, så forskellige kirkesyn kan rummes inden for Folkekirken. Ligeledes må de enkelte menigheder også, uanset den kommende styringsstruktur, være opmærksomme på at de som selvstændige kirker, stadig er del af en landsdækkende kirke, og at dette er en stor kvalitet.

Det sidste pejlemærke som vi har hæftet os særligt ved, er den *demokratiske legitimitet*, der med den nuværende ordning er sikret med et demokratisk valgt folketing. På samme måde er henholdsvis menighedsråd, provstiudvalg samt stiftsråd demokratisk valgte. Men i og med, at der i de fremlagte forslag til repræsentation i et kommende kirkeråd både indgår udpegende medlemmer samt mulighed for, at samme person umiddelbart kan repræsentere flere af de ovennævnte grupper, er vi opmærksomme på, hvorvidt den demokratiske legitimitet kan sikres i et kirkeråd.

Folkekirkens indre anliggender.

Selvom den nuværende ordning hidtil har fungeret uden de store problemer, så mener vi ikke, at det er hensigtsmæssigt at have en ordning, hvor det i de enkelte situationer alene er op til minister og embedsmænd ud fra skøn at regulere de indre kirkelige anliggender, ligesom vi mener, at § 66 skal følges, og vi får en fastsat ordning.

I forhold til en lovregulering med udgangspunkt i nuværende ordning så bakker vi op om, at der kommer regler for, hvordan ministeren i de enkelte sager skal agere, dels for altid at sikre en bred partshøring i det folkekirkelige bagland, dels for at sikre, at nyvalgte regeringer ikke kan stoppe en igangværende proces, såfremt de faste procedurer er fulgt.

Bøgerne på alteret, som traditionelt set alle hører under indre anliggender, er alle bøger der vedrører menigheden. Derfor kan det også give god mening, at lægge det over til et råd, der er repræsenteret ved både gejstlige og lægfolk. Det vil sandsynligvis være med til at sikre, at Folkekirken har én stemme som er mere nuanceret, end når enkeltpersoner udtaler sig.

I så fald det vælges at etablere et kirkeråd, er det vigtigt, at formuleringen *indre anliggender* er meget konkret formuleret. Det vil samtidig gøre op med den usikkerhed der er i forhold til hvilke fokusområder et kirkeråd selv vil vælge at tage op, samt sikre at kirkerådet vil have et klart mandat til at arbejde med visse områder. Eventuelt er en mulighed, at følge Grundtvigsk Forums ide om et hvilende udvalg, der kun sammenkaldes efter behov.

Vi kan være i tvivl om, hvorvidt et kirkeråd vil have mere fokus på *én folkekirke* end på *2200 menigheder*, som ellers sidestilles i pejlemærkerne.

Generelt er vi bekymrede for størrelsen af et eventuelt kirkeråd samt dets sammensætning, som det er foreslået af udvalget. Vi er bekymret for, om bredden i dansk kirkeliv også vil være repræsenteret i kirkerådet. På samme måde vil et kirkeråd sandsynligvis gøre, at kun de høres, frem for den store gruppe der i dag har mulighed for at melde ind ifm. høringsrunder.

Vi synes 25-27 medlemmer er et meget stort råd - særligt hvis enighedsmodellen tænkes gennemført. Vi er også opmærksomme på, at der ved valg til stiftsråd, som eksempel, flere steder har været for få opstillede præster, ligesom mange menighedsrådsvalg er fredsvvalg. Derfor ser vi en risiko for, at det bliver svært at sikre optimale forhold for valgene. En anden mulighed kunne være valg, alternativt præsentation af kandidater ved eksempelvis landemode for menighedsrådsmedlemmer, stiftskonvent for præsters vedkomne o.l..

Vi mener ikke, at den demokratiske legitimitet for det samlede kirkeråd opfyldes, såfremt der er ministerielt udpegede medlemmer i kirkerådet.

For at sikre et eventuelt kirkeråd arbejdsro, mener vi det er meget vigtigt, at alle poster vælges/udpeges samtidig så der sikres en kontinuitet i kirkerådets arbejde. Derudover er det efter vores mening særdeles vigtigt, at der sikres en øvre grænse for, hvor længe man samlet set kan sidde i kirkerådet, for at sikre nytænkning.

I forbindelse med valgbarhed til kirkerådet mener vi ikke, at man bør kunne være opstillet for mere end en gruppe, eksempelvis både som præst og som medlem af menighedsrådet, hvor præsterne er medlemmer.

I forhold til modellen for et kirkeråd med udvidet kompetence mener vi, at man bør være særligt opmærksomme på, at gejstlig retspleje bør behandles af fagfolk, såsom jurister og teologer, og ikke af lægfolk. Det samme gør sig gældende vedr. de læremæssige spørgsmål.

Folkekirkens fælles økonomi og fælles anliggender

Både hvad angår indre anliggender og økonomi er vi enige om, at gældende model ikke er optimal. En lovgivning der bygger på den nuværende ordning vil efter vores mening være med til at gøre det klart, hvad Folkekirken løser af opgaver for staten, som eksempelvis begravelsesvæsen og bevaring af en række middelalderlige bygninger, altså opgaver der er til alles brug, medlem eller ikke-medlem.

Den bekymring vi ovenfor nævner i forhold til valg til kirkeråd, er gældende uanset kirkerådets arbejdsområde.

Delt eller samlet kompetence i forhold til indhold og økonomi

Med baggrund i ovenstående bakker kun én af undertegnede derfor op om forslaget om et kirkeråd. Argumentet for et kirkeråd er, at rådet får afgørende indflydelse på regulering af indre anliggender, samt at den folkekirkelige indflydelse bliver øget.

Anden undertegnede ønsker en udvidelse af nuværende ordning for økonomien, således, at den rådgivende budgetgruppe, samt budgetsamrådet ikke kun høres men også er med i selve beslutningen, som skal ske i enighed mellem de forskellige parter.

Vi er dog enige i, at det vil være et vigtigt skridt i den rigtige retning, hvis kompetencen ikke alene ligger hos ministeren. Såfremt modellen med et kirkeråd bliver valgt, henstiller vi begge til, at arbejdsområdet er meget konkret, og at udvalget er hvilende. Ligeledes at man er meget opmærksom på størrelsen af et kommende kirkeråd.

Et godt alternativ

Sygehuspræst Jens Rasmussen har i Kristeligt Dagblad d. 19. september 2013 fremsat det han kalder en fjerde "fynsk kirkemodel". Det vi finder meget interessant ved dette forslag er, at det har særligt fokus på de allerede etablerede stiftsråd, der har en meget mere lokal forankring end et landsdækkende kirkeråd efter vores mening vil kunne have. Samtidig mødes de ti stiftsråd allerede nu en gang årlig, og vil dermed sikre et samarbejde på tværs af stifterne. Stiftsrådene vil, med denne fjerde fynske model, også få råderet over den lokale økonomi - pengene fra Fællesfonden, som fordeles af et udvalg, med repræsentanter fra alle stiftsråd. Læresagsbeslutninger vil ligge hos bispekollegiet med indstilling fra stiftsrådene.

Jens Rasmussen foreslår en årlig stiftsrådssamling i hvert af stifterne, hvilket vil sikre at de enkelte menighedsrådsmedlemmer kan møde de valgte repræsentanter. Dette mener vi, vil sikre bredden i det folkekirkelige bagland.

Vores indstilling til udvalget

Vi er som nævnt delte i løsningen, men enige om mange af forbeholdene, hvorfor vi har valgt at fremføre et fælles høringssvar.

En af undertegnede indstiller til udvalget, at prioriteringen af de foreslåede modeller er

- 1.) Kirkeråd for både økonomi og indre anliggender (model 2 og 2b)
- 2.) Kirkeråd for både økonomi og indre anliggender (model 3 og 3b)
- 3.) "Den fynske kirkemodel"
- 4.) Lovgivning ad nuværende ordning (model 1 og 1a)

Anden undertegnede indstiller til udvalget at vælge "den fynske kirkemodel", fordi den udvikler et allerede etableret råd med lokal forankring og den nødvendige bredde. Økonomien bør ligge hos et mindre økonomiudvalg.

Denne model vil også give menigheden indflydelse på bibeloversættelse, salmebog o.l. idet stiftsrådet skal indstille til bispekollegiet, mens beslutningen ligger hos gejstlige, altså bispekollegiet.

Med venlig hilsen

Marie Holm
Sognepræst
Næsby kirke
Hjallese provsti
Fyens stift

Jonas Bak Weisenberg
Sognepræst
Allesø & Næsbyhoved Broby kirker
Hjallese provsti
Fyens stift

Ole Petersen, sognepræst,
Engdraget 45, 2500 Valby.
Tlf.: 3630 2185.

Valby, den 25. oktober 2013

MINISTERIET
FOR LIGESTILLING OG KIRKE,
Frederiksholms Kanal 21,
Postboks 2123,
1015 København K.

**HØRINGSSVAR
VEDRØRENDE DEBATOPLÆG FRA UDVALGET
OM EN MERE SAMMENHÆNGENDE
OG MODERNE STYRINGSSTRUKTUR FOR FOLKEKIRKEN**

Tak fordi der er givet mulighed for at give sin mening til kende om det udsendte debatoplæg om ny styringsstruktur for Folkekirken.

Debatoplægget forekommer mig desværre at være mere et manipulerende synspunkt i den debat, som finder sted, end et reelt oplæg til en bred samtale om forbedring af Folkekirkenes evne og mulighed for at forkynde det kristne evangelium ind i samtiden, f.eks. nævnes det kun perifert, at der også vil være mulighed for at bevare den nuværende ordening. Desuden kræver en virkelig bred debat om disse vanskelige spørgsmål, hvis konsekvenser ikke er nemme at overskue, langt mere tid end den, der er sat af til det. Jeg havde personligt gerne set, at drøftelser havde stået på i nogle år. Emnet er for alvorligt til en hovsaløsning!

Tidligere kirkeminister Birthe Rønn Horbech har givet udtryk for, at en af konsekvenserne ved mere lovgivning på det kirkelige område er mindre frihed for Folkekirken. Selv om der er røster fremme om, at der mangler lovgivning på flere områder indenfor kirkelivet, må det ikke glemmes, at sædvaneret er lige så meget lov som en egentlig vedtaget lov! Sædvaneret sikrer derimod en smidighed indenfor Folkekirken, som en lovgivning ikke vil kunne. I kristen sammenhæng kunne jeg sagtens forestille mig, at netop det vil der af og til være brug for.

Med hensyn til forslaget om indførelse af et kirkeråd har de seneste tre års erfaring med kirkelukning i København vaccineret mig mod overordnede råd, som pludselig kan tiltage sig en magt og myndighed, der ikke er givet dem. Desuden skræmmer erfaringerne fra den norske og den svenske evangelisk-lutherske kirke, som indenfor de seneste år har fået dannet kirkeråd, og hvor administrationen omkring disse råd er vokset nærmest eksplosivt og derfor økonomisk har udsultet sognene, for hvor skal pengene til administrationen ellers tages fra? Det skal ikke ske i Danmark! For mig er rigtigheden i det gamle ordsprog: "Magt bliver aldrig mæt!" kun blevet bekræftet. Folkekirken skal ikke styres af et overordnet organ, der oven i købet skal vælges ved indirekte valg. Samme fremgangsmåde anvendes f.eks. i kommunistiske og fascistiske styre, som ingen vist gerne vil lade sig sammenligne med. Evangelisk-lutherske kirker styres helt fra oven gennem de lokale menigheder! Dette har debatoplægget ikke anset for en mulighed, der har været værd at ofre megen opmærksomhed på. Men hvorfor ikke lægge op til en langt bredere debat om fremtidens Folkekirke end det begrænsende debatoplæg, der er udsendt, og f.eks. også se på en ny struktur, der giver landets sogne endnu mere lokal indflydelse? De kunne f.eks. få fuld råderet over den kirkeskat, sognenes medlemmer betaler. Da vil der virkelig blive tale om en folkekirke, for da vil man lokalt

selvfølgelig være rigtig interesseret i, hvad medlemsbidraget måtte blive anvendt til! Med den nyeste edb-teknik skulle det ikke volde store problemer at løse sådan et skatteteknisk spørgsmål.

Uanset hvilken af det udsendte debatoplæg foreslåede modeller til en ny struktur, der vælges, opnås ikke den folkekirkelige selvstændighed overfor staten, som en del toneangivende kirkefolk i landet ellers taler varmt for. Udtrykkeligt står der jo i betænkningen, at uanset hvilken model, der måtte blive peget på, så har ministeren det afgørende ord.

Hvorfor ændre den nuværende struktur til noget, der kan gå hen og stærkt indskrænke både det enkelte folkekirkemedlems indflydelse og menighedsrådenes frihed? Hvorfor tør de indflydelsesrige personer i Folkekirken, der taler så varmt for et elitært kirkeråd, virkelig ikke lade de kirkelige spørgsmål være overladt til afgørelse i sognene selv, sådan som det er nu? Kommer Folkekirken til at blive ledet af en indirekte valgt elite, da skilles kirke og folk, som det er blevet påpeget, og så vil Folkekirken virkelig komme i vanskeligheder!

Allerede ved fødslen af Folkekirken anså Grundtvig det for en ulykke, hvis kirken blev selvstyrende og dermed nødvendigvis ville blive politiserende og splittende! Han kæmpede for, at Folkekirken rent organisatorisk skulle være så lille som mulig, så Folkekirkens medlemmer altid holder sig selv fast på, at kirken og Guds rige kun er der, hvor "ånd og støv sammenføjjes" - altså når mennesker forstår deres liv ud fra det forkyndte ord og dåbspagten.

Hvorfor ødelægge den nuværende folkekirkeordning, når den har fungeret så glimrende i mange, mange år, bl.a. fordi kirken som sådan har været holdt ude fra al politisk magt?

Da al erfaring viser, at frihed og nærhed er kristendommens bedste grobund, er den nuværende folkekirkelige ordning værd at bevare, når der skal tages stilling til det udsendte debatoplæg!

Med venlig hilsen

Ole Petersen

Kirkeministeriet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K.

Svar på Debatoplæg vedr. styringsstruktur for folkekirken.

Kommentarer til Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Menighedsrådet ved Virum Kirke har drøftet debatoplægget og undertegnede sognepræster ved Virum kirke, skal hermed komme med vores bemærkninger.

Folkekirkens indre anliggender

1. Et flertal af menighedsrådet, ved Virum Kirke, herunder også undertegnede, indstiller, at den nuværende struktur i folkekirken bevares.
  2. Skal der ske ændringer, er vi tilhænger af den mindst indgribende model, nemlig model 1.
- Vi er **ikke** tilhænger af modeller, som indebærer oprettelse af et folkekirkeråd.

Selvom kirkeinteresserede fra tid til anden kan føle et behov for, at folkekirken kunne tage til genmæle i fællesskab, er det min opfattelse, at evt. fordele ved et sådant organ ikke opvejer ulemperne ved at ændre en struktur, hvor de enkelte menigheder/sogne og den enkelte kirkegænger er i centrum.

Folkekirken i dag er for hele folket. Og som sådan skal den være bredt forankret i offentligheden/befolkningen. En af de ting, der karakteriserer den danske folkekirke er netop forskelligheden og rummeligheden. At der er plads til mange holdninger – både hos præster og også hos medlemmerne. At der er 2.200 menigheder – og ikke kun én. Den rummelighed ønsker vi ikke at sætte på spil med oprettelsen af et kirkeråd.

3. Skulle resultatet af udvalgets arbejde, mod vores indstilling, blive, at der skal etableres et kirkeråd, har vi følgende kommentarer:

I modellerne for ændringer af styringen af kirkens indre anliggende har udvalget åbenbart taget udgangspunkt i de gældende regler om at ministeren skal indstille til kgl. anordning eller kgl. resolution og forudsætter, at etableringen af et kirkeråd vil indebære, at ministeren reelt vil – ikke bare lytte – men i væsentligt omfang følge kirkerådets indstillinger.

KIRKEMINISTERIET 1. KONTOR

29 OKT. 2013

Det er vores opfattelse, at den angivne model for valg af medlemmer til kirkerådet alene tilgodeser geografiske og faglige hensyn, og i meget høj grad kan komme til at mangle bredden i synspunkter blandt de kirkeligt interesserede.

Den geografiske repræsentation afspejler ikke befolkningstallene hvilket indebærer, at nogle stiftsrepræsentanter vil skulle repræsentere mange flere mennesker end andre. Det er vores opfattelse, at sammensætningen af kirkerådet i det nuværende oplæg i nogen grad vil mangle demokratisk legitimitet samtidig med at det betyder, at breddens synspunkter ikke nødvendigvis bliver repræsenteret. Et folkekirkeråd kan nemt ende som en pseudo-demokratisk institution.

Der lægges op til at menighedsrådene vælger 12-14 læge medlemmer. I lyset af hvor lidt demokrati, der i realiteten er i valget af menighedsrådsmedlemmerne bliver et råd valgt af menighedsrådene en meget "elitær" institution, som ikke repræsenterer det almindelige folkekirkemedlem, men som er indirekte valgt. Vi finder, at den demokratiske legitimitet bag regering og folketing er langt stærkere, samtidig med, at der er en stærk tradition for at høre alle i folkekirken og dermed få alle synspunkter repræsenteret i overvejelserne.

Hvis man vedtager enten model 2 eller 3 vil kirken i nogen grad miste sit nærdemokrati, fordi det fremover ikke længere er nødvendigt for ministeren at høre f.eks. menighedsrådene. Det er for mig at se vigtigt at fastholde en styreform som indeholder muligheden for et kirkesamfund med en stor dybde og bredde, således som vi har det i dag med plads til individualister.

Hvis man absolut skal have et kirkeråd, som alene skal være rådgivende for ministeren, kan kirkerådet sammensættes meget mere bredt.

Det skal med i den forbindelse, at behovet for høringer af kirkerådet vil være forholdsvis sjældent, da det ikke vil være ønskeligt at ritualer, gudstjenesteordninger, bibeloversættelser og salmebøger skal ændres for tit. Samtidig er præstens forkyndelsesfrihed så vigtig, at kirkerådet kun sjældent eller aldrig skal involveres i præsternes embedsførelse. Endelig er det min opfattelse, at biskoppernes hidtidige anvendelse af vejledninger ikke behøver at blive erstattet af et kirkeråd.

Folkekirkens fælles økonomi og fælles anliggender

1. Om end der kan være behov for en større gennemsigtighed af styringen af folkekirkens fælles økonomi og fælles anliggender, er det min opfattelse, at større gennemsigtighed om den fælles økonomi ikke indebærer behov for nye administrative organer og et nyt råd.

Vi mener derfor, at den nuværende ordning bør bevares.

2. Skulle man endelig beslutte, at der skal oprettes et nyt organ til styring/rådgivning om folkekirkens fælles økonomi, er det væsentligt at sikre en klar afgrænsning af hvad pengene kan anvendes til. Det er min opfattelse, at beslutningskompetencen fortsat skal være forankret i menighedsrådene og provstiudvalgene og i behersket omfang stiftsrådene. Nye aktiviteter –

fælles såvel som lokale – skal fortsat være forankret lokalt, så de enkelte kirker og menighedsråd føler ejerskab til dem.

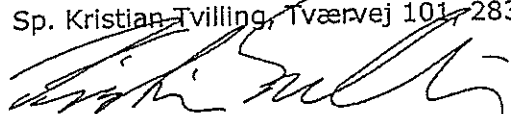
Der foregår i dag en lang række fælles aktiviteter både på landsplan og lokalt, hvilket vi finder positivt. Disse aktiviteter er typisk vokset frem af lokale initiativer. Det mener vi er en styrke hos folkekirken, som vi nødig vil ændre på ved oprettelse af et centralt organ, der kan pålægge sognene at gøre tingene på en bestemt måde eller benytte kirkeskattemidlerne til at fremme bestemte handle måder eller aktiviteter.

Virum d. 11. oktober 2013

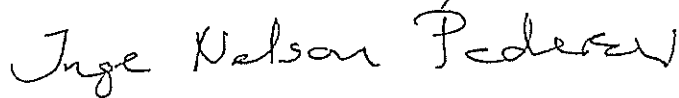
Sp.(kb) Elisabeth B. Siemen, Kirsebærbacken 1, 2830 Virum

Sp. Kristian Twilling, Tværvej 101, 2830 Virum

Sp. Inge Nelson Pedersen, Skyttebjerg 35, 2850 Nærum

Dorte Omdal

Fra: Helle Theill Jensen
Sendt: 29. oktober 2013 16:17
Til: Kirkeministeriet
Emne: Hørings svar

Hørings svar til strukturkommissionen

Som sognepræst på Københavns Vestegn vil jeg bede jer overveje følgende:

> Rødovre Kommune er en Vestegns-kommune, hvor der typisk er procentvis mange folkekirkemedlemmer; men få aktive. I Rødovre sogn er der således 8.345 folkekirkemedlemmer, hvoraf kun nogle hundrede er aktive.

>>

>> Sådan er det i hele landet; men på Vestegnen er det udtalt.

>>

>> Jeg peger hermed på problemet med det store umælende flertal, som ikke deltager i strukturdebatten. Man kan næppe inddrage dem i debatten; men man kan lave en struktur, som tager hensyn til dem, sådan at Folkekirken fortsat er en kirke, som de kan identificere sig med.

>>

>> Jeg anbefaler hermed beslutningstagerne at tænke det store umælende flertal væsentligt ind i strukturdebatten, ind i Folkekirkens fremtid.

Med venlig hilsen

Helle Theill

Sognepræst ved Rødovre kirke

>

Torsdag d. 29. oktober 2013.

Høringssvar til

Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

MINISTERIET

FOR LIGESTILLING OG KIRKE

Frederiksholms Kanal 21

Postboks 2123

1015 København K

km@km.dk

Af udvalgets kommissorium fremgår det, at der skal tages stilling til styringen af de indre anliggender og af de økonomiske anliggender.

1. Kirkens indre anliggender.

Jeg går ind for en uændret bevarelse af den nuværende ordning for indre anliggender.

(Omtalt i en bisætning på side 18 i høringssvaret lige over 3 ændringsforslag, som er tydeligt markeret.)

I øvrigt vil jeg tilføje, at det skal præciseres, at stiftsråd og provstiudvalg m. v. ikke har myndighed til at indstille sognekirker til lukning mod menighedsrådets vilje. Som det fremgår af pressen, har disse råd tilsyneladende overtrådt deres kompetence i forbindelse med forsøget på at lukke kirker i Københavns stift.

Hidtil har kirke og stat været forbundet som i en ordentlig familie, hvor medlemmerne kender deres rettigheder og pligter, og hvor man derfor kan lade sædvanen og det personlige skøn råde.

Her har kirken ved en folkelig debat taget sig af de indre anliggender uden alle formaliserede råd og instanser. Lad os blive ved med det.

Kirkeministerens opgave er så at få vedtaget det resultat, der foreligger efter en folkelig debat blandt kirkens medlemmer. Har han eller hun sans for traditionen, øjne og ører åbne og hjertet på det rette sted, kan det også lade sig gøre.

2. Styringen af kirkens økonomi.

Hvad den økonomiske styring angår, mener jeg, at sognet skal være omdrejningspunktet. Det vil sige, at brugen af statens tilskud og landskirkeskatten skal under sognenes kontrol.

Statens tilskud og landskirkeskatten.

Statens tilskud er en erstatning for de præstegårdsjorde, staten i begyndelsen af 1900 tallet eksproprierede og solgte til landbrug og andre formål.

Før dette tidspunkt skulle præstegårdens jord mange steder for en stor dels vedkommende dække præstens løn.

Som erstatning for den eksproprierede præstegårdsjord måtte staten så give tilskud til præstelønnen.

Den reform kan staten jo rulle tilbage, så kirken hvert år får renten af, hvad den tidligere præstegårdsjord er værd.

Dem, der i god tro har købt jorden af staten i sin tid, skal naturligvis holdes skadesløse af staten. Det kan ske ved, at det er staten, der betaler denne rente. Når det regnskab eventuelt bliver gjort op, vil politikerne opdage, at staten er sluppet billigt med sit erstatnings tilskud til kirken i de sidste 100 år. Så vil staten sikkert foretrække at bevare den nuværende ordening.

Sognets økonomiske ansvar og frihed.

Råd for indlysende fællesudgifter.

Men tilbage står, at landskirkeskatten og statens tilskud til kirken efter min mening skal under sognenes økonomiske kontrol. Det kan foregå ved et økonomisk råd for fællesudgifter, nedsat af sognene ved direkte valg blandt landets menighedsrådsmedlemmer. I sin styring af fællesudgifterne står det til ansvar overfor menighedsrådene og kirkeministeren.

Flere eller færre opgaver for det økonomiske råd.

Vil man udvide de opgaver, der skal finansieres af landskirkeskatten, skal det vedtages af et flertal af alle menighedsrådsmedlemmer, da menighedsrådene jo så afgiver økonomisk suverænitet. En tilladelse landets menighedsrådsmedlemmer kan trække tilbage, hvis det viser sig uhensigtsmæssigt at finansiere opgaverne centralt. Så undgår vi forhåbentlig en yderligere udhuling af den del af kirkeskatten, der går direkte til sognene. Man kunne ellers frygte, at landskirkeskatten ville blive en økonomisk gøgeunge, der ville vokse og vokse, hvis den ikke kom under de lokale sognes kontrol.

Sognets økonomi

I øvrigt skal sognene så have fuld rådighed over de kirkeskattemidler, der kommer ind lokalt. Dette forhindrer jo ikke et frit samarbejde mellem sognene. De sogne, der vil være med, betaler selv til samarbejdet f. eks. til en skolekonsulent. De andre bruger deres ligningsmidler på noget andet.

Som det er nu, tvinges nogle sogne til at betale til samarbejdsordninger, de ikke vil være med i, fordi pengene til samarbejdet bliver taget af de samlede ligningsmidler, før de bliver fordelt til sognene. Det økonomiske ansvar og den økonomiske frihed skal tilbage til sognet.

3. Sammenfattende til sidst vil jeg sige.

At alle tre forslag fra kommissionen til en ny struktur vil omdanne folkekirkens struktur fra en tillidsstruktur til en stiv juridisk struktur, der får samarbejdet mellem stat og kirke til at stivne.

Lad os i stedet for bevare den nuværende tillidsstruktur hvad angår de indre anliggender, og lad os give sognene større økonomisk indflydelse som ovenfor skitseret. Det fremmer det folkelige engagement og det enkelte menighedsrådsmedlems arbejdsglæde.

Venlig hilsen

Sognepræst i Stige og Lumby sogne

Werner Elof Sørensen.

Provst Michael Fagerlund
Hunseby Kirkevej 8
4930 Maribo

Hunseby Præstegård, den 28. oktober 2013

Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kanal 21, Postboks 2123,
1015 København K.

Bemærkninger til debatoplæg fra udvalg om en mere sammenhængende og moderne styrings-struktur for folkekirken

Ministeriet for ligestilling og Kirke har ved høringsbrev af 2. maj 2013 sendt ovennævnte debatoplæg i høring. I det nedenstående ønsker undertegnede, provst Michael Fagerlund, at give mit synspunkt til kende vedrørende de modeller, der er foreslået i debatoplægget. Som grundlag for udtalelsen er bl.a. følgende overvejelser over nogle af de seks såkaldte pejlemærker, der er omtalt i oplægget, nemlig pejlemærkernes mål om kirkens fortsat nære tilknytning til staten, jf. Grundlovens § 4, og om dens rummelighed og frihed; endvidere i overvejelser om demokratisk legitimitet.

Tanker om tre af pejlemærkerne

- **Tilknytning til staten:** Grundlovens § 4 om kirkens understøttelse af staten er ikke eksplicit til debat. Men svækkelse af det ansvar, som regering og folketing i dag har, vil gøre Folkekirken mindre "interessant" og dermed § 4 mindre relevant. Derfor må dette ansvar fastholdes. Og gerne udbygges.
- **Demokratisk legitimitet:** Et vigtigt princip er *magtspredning*. En måde at sikre denne – og rummeligheden – på, er at indbygge "bremser" på et organs magtudøvelse, f. eks. krav om enighed. Menighedsrådenes demokratiske legitimitet afledes formelt af, at *alle folkekirkemedlemmer kan stemme* til menighedsrådsvalgene. I praksis sker det dog ikke. Staten har derimod en stærk reel demokratisk legitimitet i og med, at et stort flertal af de ca. 80 % *folkekirkemedlemmer faktisk stemmer* til folketingsvalgene.
- **Rummelighed og frihed:** Det er afgørende at sikre, at ritualer, salmebøger m.m. er forankret i den evangelisk-lutherske tro, som den er udtrykt i kirkens bekendelsesskrifter. Desuden, at intet organ uanset, hvordan det etableres, kan – eller tiltager sig magt til at – udtale sig på Folkekirkens vegne.

*

Styringsstruktur, principper og modeller

Det anførte peger på *så lidt vidtgående løsninger*, som kirken kan fungere med, særligt at magtbeføjelser ikke tildeles et kirkeligt "eliteorgan"; stykket sammen fra en problematisk smal demokratisk base gennem mere eller mindre fjernt afledte valgprocedurer. Desuden på *enighed* som forudsætning for ændringer.

Indre anliggender

Model 1, modificeret, sikrer bedst såvel rummelighed som overensstemmelse med bekendelsesgrundlaget. For ikke at ministeren kan træffe afgørelser ude af trit med øvrige instanser i Folkekirken modificeres modellen med *krav om enighed* imellem (alle eller et kvalificeret flertal af) biskopperne, samt med ministeren, førend denne kan indstille til dronningen til autorisation. I fald enighed ikke opnås, anvendes de hidtil autoriserede "sorte bøger" (Der foreslås her en model, der *ikke* er beskrevet i oplægget).

Den fælles økonomi

Model, 2 B, enighedsmodellen, suppleret fra 1 A; med et nyt organ til afløsning af budgetfølgegruppe/budgetsamråd. For at hverken dette organ eller ministeren skal kunne handle hen over hovedet på den anden instans, fordres der *enighed*. Ved manglende enighed, fremskrives budgettet fra forrige år. Med henblik på at styrke *Folketingets direkte ansvarlighed* – som det organ, der har den største reelle demokratiske legitimitet i Folkekirken – suppleres modellen med et element fra oplæggets model 1 A, hvorefter ministeren skal forelægge et orienterende aktstykke for Folketingets finansudvalg (side 35 nederst).

Sammensætningen af et økonomiråd; denne bør afbalanceres imellem en bred repræsentation og en overkommelig størrelse. Herefter foreslås:

- 1 repræsentant fra hvert stift, valgt af og iblandt menighedsrådsmedlemmerne ved direkte valg.
- 1 repræsentant for biskopperne, valgt af og iblandt disse ved direkte valg.
- 1 repræsentant for provsterne, valgt af og iblandt disse ved direkte valg.
- 1 repræsentant for præsterne, valgt af og iblandt disse ved direkte valg.
- 2 medlemmer, udpeget af ministeren.

Med venlig hilsen

Michael Fagerlund

Til kirkeministeren

Høringsvar til Udvalget for en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken debatoplæg.

Af Sognepræst Ole Buchardt Olesen, Gilleleje

Det som regeringen har bedt udvalget at se på, er altså en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

For det første må man sige, at det jo slet ikke er sikkert, at den nuværende styringsstruktur er usammenhængende. Hvad bygger regeringen det på? Fordi den er gammel og bygger på sædvane og nogle principper for styring af kirken, der går tilbage til tiden før grundloven, så er det jo langt fra sikkert, at styringen er usammenhængende. Måske de 164 år, der er gået siden grundloven af 1849 blev indført, i sig selv viser, at strukturen ikke alene er sammenhængende og robust, men tillige tidssvarende, særdeles funktionsdygtig og slidstærk?

Om den er moderne, kan man jo altid tale om. Men ikke alt, hvad man sådan kalder moderne, er nødvendigvis bedre end noget, der ikke er. Moderne er jo i øvrigt et ord og et begreb, som vel efterhånden er så udvandet og upræcist et udtryk, at det vel i det hele taget næppe siger ret meget om noget?

Det vil jo så i virkeligheden sige, at oplægget til det regeringsnedsatte udvalg både er upræcist for ikke at sige intetsigende, og også derved egentlig også uklart i sin signalgivning.

For der spørges jo ikke til en undersøgelse om, hvorvidt den nuværende struktur er usammenhængende og umoderne. Det er jo tværtimod grundlaget for kommissoriet og udvalget nedsættelse, at det går regeringen sådan uden videre ud fra, at den er. Det er jo i sig selv problematisk, synes jeg nok.

Det svarer jo lidt til, at man nedsætter et udvalg, der skal finde en løsning på, at Anders slår sin kone, hvis det nu rent faktisk er sådan, at, det gør han slet ikke. Mao. kan man sige, at regeringen muligvis beder om at ændre på noget, som slet ikke er sådan, som man forudsætter. Derfor kan man jo godt få den tanke, at løsningen, som man kommer frem til, skal gennemføres, selvom, det måske viser sig, at der slet ikke var et problem til at begynde med, der bad om sådan en løsning!

Det er sandt nok, at der siden grundloven af 1849 har været en §, nuværende § 66, der taler om, at folkekirkens forhold ordnes ved lov. Imidlertid har den efterfølgende tid, at styringen af kirken er gået udmærket uden en egentlige formel og overordnet forfatningsagtig lovgivning, men blot styring gennem løbende lovgivning i folketing og administration ved minister, ministerium og i tæt samarbejde med kirkens og dens folk. Hvem siger, at denne styringsform ikke i virkeligheden er den bedste, vi kunne håbe på, og som vi så også har fået? Hvorfor så ændre den? Og endda uden en forudgående omhyggelig undersøgelse af påstanden om, at strukturen er usammenhængende og umoderne? Indenfor sportens verden siger man jo ellers: "Never change a Winningteam". Og, ligesom det er en stor sandhed der, så er det nok også i forbindelse med styringen af kirkens forhold: det vil være torskedumt at ødelægge en struktur, hvis det i virkeligheden viste sig at være den, om måske ikke fuldkomne eller ideelle, men så dog den

praktisk og realistisk set, mest funktionsduelige, alle hensyn taget i betragtning, vi kunne håbe på.

Det standpunkt, at det politisk set er sådan, at stemningen er for en forandring under alle omstændigheder, mener jeg ikke, burde få os til at ryste på hånden og panikkere, uanset hvor meget politikere både landspolitikere og de politisk mindede indenfor kirken, nu står og tripper for at får lavet tingene om.

I virkeligheden virker hele dette projekt, som regeringen, som en del af sit regeringsprogram har lovet sig selv, sit politiske bagland og vælgerne, som netop, en ren politisk manøvre – dette naturligvis sagt, velvidende, folketingets øvrige partier er med i dette. Uanset, hvad, der er brug for eller ikke brug for i kirken, så ville det jo nemlig, dersom projektet skulle have den seriøsitet, som man burde forvente af nogen, som ønsker at ændre på en ordning, som nu i 164 år har vist sig og måske derfor også har vundet hævd på, at være den bedste ordning vi kunne håbe på, været forberedt af en undersøgelse af før omtalte art – altså en tilbunds gående undersøgelse og bevisførelse for, at det vi har, er noget skidt: en umoderne og usammenhængende struktur.

Derfor, kan, i det mindst jeg, ikke lade være med at tænke om dette debatoplæg, med den baggrund i regeringens politiske program, som det har, at det, i mistænkeligt grad, minder, om de sælgere, der fra tid til anden ringer til én derhjemme, og aggressivt forsøger at sælge et eller andet, som man simpelthen er nødt til at købe lige nu! for i morgen er det for sent, og derfor er der slet ikke tid til at svare på de spørgsmål, som ellers naturligt melder sig, når man får sådanne tilbud. Personligt har jeg det sådan, at, når jeg udsættes for den slags sælgere, uanset om det er i telefonen eller nede i byen, så siger jeg: kan det ikke vente til i

morgen, så har det ingen interesse. Må jeg ikke have lov at undersøge først, om det virkelig også er noget, jeg har brug for, eller som aggressive sælger påstår: at det simpelthen er noget, jeg slet ikke vil kunne undvære, så tænker jeg, så er der nok et eller andet muggent ved det hele.

Men kommer udvalget i dets oplæg da slet ikke med nogen argumenter og gode grunde til at foretage ændringer og justeringer i strukturen? Jo, det gør udvalget da så sandelig.

Nu er det jo sådan, at udvalget sonderer klogt nok mellem en ændring af strukturen for styring af de såkaldte indre anliggender; altså gudstjenesteordninger, salmebog ritualer af forskellig art, præsters efteruddannelse, gejstlige læresager m.m., og så det økonomiske område: styringen af landskirkeskat og fællesfonden og forskellige initiativer udgået herfra.

Men for overskuelighedens skyld, kan man vist godt tillade sig at sige, at argumenterne for at foretage ændringer både i den ene og den anden struktur går på større gennemskuelighed i strukturen og en bedre balance mellem kirken og minister, ministerium og folketing, samt mere demokratiske styringsformer.

Det er sandt nok, at det for mange, måske de fleste, som ikke sådan til daglig beskæftiger sig med kirken og de indre anliggender eller økonomi på landsplan, virker det hele temmelig uoverskueligt. Så alene af hensyn til folk i almindelighed, kunne en større enkelhed og åbenhed være et argument for at ændre, hvis det ellers er sandt, er strukturen er uigennemskuelig. Sagen er jo nemlig, at man kunne tage et hvilket som helst offentligt forvaltningsområde, og så ville det nok vise sig, at

de færreste mennesker på gaden, ville kunne redegøre for styringsstrukturen. Tag f.eks. DSB. Det er jo en offentlig institution, som mange af os benytter næsten dagligt. Alligevel, tror jeg, de færreste vil kunne redegøre, for DSB's opbygning, økonomi og styringsstruktur, selv efter, man tid til at gå hjem og undersøge sagen først. Så man skal alligevel passe på med den slags påstande om uigennemsigthed og uhensigtsmæssig struktur.

I 50'erne tale Bodil Koch, den daværende kirkeminister om den tålsomme folkekirke og det velordnede anarki. Hermed antydes det, at, vel har vi ingen mur- og nagelfast lovgivning for alting i kirken og i styringen af dennes indre anliggende og økonomi, men helt lovløst er det da heller ikke. Og, det, hvor måske nogen hellere så klare og håndfaste love og regler, i stedet for kongelige anordninger og ministerielle cirkulærer, der er så alligevel styringen funktionsduelig gennem noget så juridisk flygtigt som: en lyttende og tænksom minister, vidende og hjælpsomme biskopper, samt gode og forstandige menighedsråd, der netop sikrer balancen mellem det kirkelige og det politiske – den indre og den ydre ramme omkring kirkens virke.

Når udvalget som en tråd gennem de opstillede muligheder for ændringer i nuværende styringsstruktur både på det ene og det andet område – de indre anliggender og økonomien, fremhæver det demokratiske aspekt, så er det meget prisværdigt og jo også helt i overensstemmelse med hvad vi sådan ellers også i et demokrati, som det danske, som oftest lader os lede af. Det skal vi selvfølgelig også på dette område.

Der er måske alligevel grund til at nævne, hvad, det egentlig er for et område, vi snakker om, selvom det nok er klart for de fleste. Men vi har jo fat i den del af det kirkelige og de rammer for det hellige, som nævnes i Den Augsburske bekendelse, artikel 28. Her bestemmes den kirkelige magt, som ene og alene, magten til at forkynde evangeliet og forvalte sakramenterne. Når vi altså er her i denne sammenhæng, hvor udvalget et kommet med sit debatoplæg, så har vi alene med de, for så vidt, borgerlige, rammer for kirkens særlige og egentlige virke. Det skal altså siges, at når vi her taler kirkeordning og kirkestyrelse, så er det intet helligt i sådanne ordninger. Derfor er der ikke noget i sig selv, eller religiøst, der taler for den bestående ordning eller en evt. anden ordning for styring af kirken, man ville kunne foreslå. Så skulle det være på plads.

Lad mig derfor vende tilbage til det fremførte argument om mere demokrati i styringen af rammen for kirkens virke.

På begge områder, dvs. de indre anliggender og økonomien har udvalgt forslag til ændringer, der medfører oprettelsen af overordnede kirkelige råd, som fremover skal stå som kirkens øverste organ, når det gælder styringen af de nævnte områder.

Argumentet er her: mere demokrati.

Jeg må dertil sige, at det for mig at se, ikke holder. Et råd valgt på baggrund af stiftsråd, provstiråd og i sidste ende menighedsråd, samt repræsentanter for kirkelige organisationer, som måske slet ikke er valgt af nogen, ikke rigtig synes at leve op til den "opdemokratisering" af folkekirkens styringsstruktur, som udvalget hævder, disse forslag skal sikre. Et råd, hvor de valgte, måske er valgt på anden, ja

måske tredje hånd, af en forsamling, som måske i sidste ende, er valgt ind ved fredsvalg i et sogn, sikrer næppe den ønskede demokratiske legalitet. Dette indvending gælder også om end i mindre udstrækning, dersom man tænker sig kirkerådet valgt direkte af præster og menighedsrådsmedlemmer, der jo, som nævnt selv er valgt på ofte demokratisk set, et temmelig tyndt grundlag. Et kirkeråd skulle vælges af alle medlemmerne af "foreningen" Folkekirken.

Så må man tværtimod sige, at den bedste garant for folkets indflydelse og dermed hensynet til det demokratiske er bedst sikret gennem folketinget, som kirkens øverste styrende organ.

For at forstå rækkevidden i denne betragtning, er det også vigtigt, at gøre sig klart, hvad for en størrelse folkekirken i Danmark i grunden er. Er den blot et trossamfund, en mere eller mindre neutral forening i blandt mange i civilsamfundet, eller er kirken, det danske folks grundlovsudtrykte ønske om religionen i landet? Mao. er folkekirken noget særligt, har den en særlig status, som hæver den over alle andre trossamfund i landet, sådan som grundlovens § 4 udtrykker det, så må man sige, at den mest demokratiske form for styring, der kan tænkes, er at folketinget i sidste ende er dette styrende organ for kirken. Et organ, som dog styrer allerbedst, ved at pille ved så lidt som muligt, og lade kirkens repræsentanter og ministeren, samt ministerium finde ud af tingene sammen i det velordnede anarki, dette så må være. Historisk set er folkekirken jo også arvtager til den tidligere statskirke, hvor kongen var kirkens, beskytter og garant for, at kirken forblev evangelisk-luthersk, samt samme kirkes hoved og leder. Dette aspekt må man jo da gerne tænke med, når man diskuterer ændringer i styringen af kirkens anliggender, således at man kan

forstå, at det i hvert fald indtil nu, har været sådan, at kirken var folkets og "kongens" i fællesskab.

Jeg skal til at slutte. Jeg vil ikke nærmere gå ind på de enkelte forslag, blot opfordre til, man bruger sin sunde fornuft; sin kærlighed til kirke og menighed, inden man afgør sig for det ene eller andet.

Det er jo også sådan, at der gennem årene har været grund til ændringer og justeringer. Hen ad vejen har vi fået menighedsråd, provstiråd og stiftsråd. Styringen af økonomien er blevet mere strømlinet og efter nutidige budget- og regnskabsprincipper både ude i sognene og provstierne og også på landsplan. Disse ting er gode og fornuftige og helt rigtige forbedringer i styringsstrukturen. Det er jo borgernes skattekrone man bruger.

Jeg vil i den forbindelse bruge anledning til at rose en tidligere, meget forkættet og udkældt minister, nemlig Tove Fergo, som jo rent faktisk påtog sig at rydde op i procedurerne omkring økonomien i fællesfonden og landskirkeskatten, som fra tidligere tider var kørt lidt af sporet. Hun har således æren for oprettelsen af budgetfølgegruppen og budgetsamrådet. Helt nødvendige tiltag, både af hensyn til effektiviteten i styringen, skatteyderne og det demokratiske hensyn.

Jeg vil gerne anbefale, man bevarer status quo, men er da åben for at den nuværende struktur bliver gået grundigt igennem men henblik på at formalisere den og bringe den på lovgivning.

Jeg vil slutte mit høringssvar med at citere fra Apostlenes Gerninger kapitel 2, hvor der står:

”De holdt fast ved apostlenes lære og fællesskabet, ved brødets brydelse og ved bønnerne. v43 Hver og én blev grebet af frygt, og der skete mange undere og tegn ved apostlene. v44 Men alle de troende var sammen, og de var fælles om alt. v45 De solgte deres ejendom og ejendele og delte det ud til alle efter enhvers behov. v46 De kom i enighed i templet hver dag; hjemme brød de brødet og spiste sammen, og jublende og oprigtige af hjertet v47 priste de Gud og havde hele folkets yndest. Og Herren føjede hver dag nogle til, som blev frelst.”

Gilleleje den 30.oktober 2013

Sognepræst Ole Buchardt Olesen

Poppelvang 20

3250 Gilleleje

Tlf. 40220231

Dorte Omdal

Fra: Mette Dolberg
Sendt: 30. oktober 2013 12:08
Til: Kirkeministeriet
Emne: Hørings svar

Hørings svar

Ang. Debatoplægget fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Svendborg, d. 30. okt. 2013

I Fredens menighedsråd er det besluttet, ikke at sende et fælles hørings svar. Jeg sender derfor mit eget.

For at bevare og værne om folkekirkens rummelighed og bredde, og for at sikre højest mulig demokratisk legitimitet, vil jeg gerne udtale min støtte til model 1, der tager udgangspunkt i den nuværende ordning, med alle de fordele og ulemper, som hører den til.

Folkekirken skal være rummelig indenfor rammerne af §4 i Grundloven og samtidig med, at den er en del af den offentlige forvaltning, er den også et gudstjenestefællesskab, et trossamfund. Det er vigtigere, end at folkekirken er en organisation.

Jeg har svært ved at se, hvordan et folkekirkerråd med kompetence indenfor de indre anliggender og/eller økonomien kan dels 1) opbyde mere demokratisk legitimitet (når man ser på den lave valgdeltagelse ved menighedsrådsvalg) og 2) sikre sig imod at blive brugt som "meningsmaskine" om alt mellem himmel og jord – med dermed øget politisering af kirken til følge.

Der er mange meninger og holdninger, der brydes og debatteres indenfor folkekirken og sådan må og skal det være. "Kirken selv" skal ikke mene noget, men der skal forkyndes, og det bliver gjort med mangfoldighed. Der er rig mulighed for at ytre sig, både individuelt og i grupper, hvis det er det man vil, eller bliver spurgt om.

Det er 6 gode og vigtige pejlemærker, som udvalget har sat fokus på i debatoplægget, - jeg vil gerne, om vi i den efterfølgende debat og arbejde med folkekirkens ordning, medtænker det, som folkekirken bidrager med i vores samfund. Alt det, der ikke nødvendigvis kan måles og vejes, afklares og styres.

Med venlig hilsen

Mette Dolberg,

Sognepræst v. Fredens kirke, Svendborg.

Torben Hjul Andersen
Provst
30 30 08 66
than@km.dk

Ndr. Ringgade 61, 1. sal - 4200 Slagelse

Tlf. 5852 08 66

Fax 5850 03 66

Slagelse d. 28. okt. 2013

Høringssvar

Debatoplægget fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Jeg vil indledningsvist fremhæve betydningen af pejlemærker og rose udvalget for at tage udgangspunkt heri. Ud over de 6 meget velvalgte pejlemærker vil jeg foreslå en syvende, som omhandler "Kirkens offentlighedskarakter." Kirkens budskab er offentligt, og skal nå ud i alverden, og for at tjene budskabets offentlighedskarakter skal hele kirkens struktur og virke have offentlighedsdimensionen. Der er en stærk tendens til at ville fortrænge kirke, evangelium og tro til det private, og et pejlemærke med fokus på offentlighedsdimensionen vil være et tydeligt signal om at evangeliet skal lyde på "torvet."

Jeg bemærker med en vis forundring, at intentionen i udvalgets arbejde, som også indgår i udvalgets lange navn; "sammenhængende ...styringsstruktur" ikke indgår i pejlemærkerne. Jeg havde forventet en tydelig fremhævelse af sammenhængen – også mellem de forskellige niveauer.

Vigtige emner i en struktur:

Tydeliggørelse af magt og ansvar:

Det er vigtigt med en tydelighed omkring, hvem der har mandat til at handle og dermed også bærer ansvar – herunder ansvar, hvis der undlades at handle. Denne tydelighed har ikke været fremtrædende i det nuværende "velordnede anarki."

Legitimitet:

Det er vigtigt, at der er demokratisk legitimitet vedrørende beslutninger i folkekirken. Den nuværende ordning, hvor ministeren alene fastsætter fællesfondens budget og dermed landskirkeskatten, kan ikke siges at hvile på en demokratisk legitimitet.

At rammer kan ændres når forhold ændrer sig:

Luthersk set er ordningen en ydre ramme, som kan ændres, når forholdene tilsiger det. Der er en stor opbakning og tillid til folkekirken, og derfor skal vi værne om det positive, men der er flere ændringer: Flere og flere folketingsmedlemmer er ikke medlemmer af folkekirken og alligevel skal de lovgive om både ydre og indre anliggender; er det folketingsmedlemmer og minister, som skal lovgive om åremålsansættelse af biskopper, prioritering mellem indsats i folkekirken (skal minikonfirmander være landsdækkende eller skal vi bruge pengene på IT – for nu at sætte det på spidsen), m.m.

Jeg ønsker ikke en meningsmaskine:

Frygten for politisering har fyldt meget i debatten, og jeg tror ikke nogen ønsker sig et kirkeråd, som udtaler sig om alt, ligesom det også skal bemærkes, at det også er en politisk beslutning ikke at udtale sig eller handle. Et kommende kirkeråd bør derfor have et meget tydeligt kommissorium, så dette undgås, og jeg anbefaler, at biskoppernes ansvar på det læremæssige spørgsmål bliver formuleret i tråd med praksis fra Det mellemkirkelige Råd. Her er der aftalt følgende mellem rådet og biskopperne: "I sager, der berører læremæssige forhold, og som Rådet vedtager at behandle,

beder Rådet biskopperne om at tage stilling til det læremæssige, således at biskoppernes stillingtagen indgår som den læremæssige del af Folkekirkenes mellemkirkelige Råds svar.”

Jeg vil anbefale model 3 med en samlet kompetence.

Nogle af argumenterne:

- Erfaring fra provstiet er, at økonomi ikke kan skilles fra indholdet
- Et flertal af læge medlemmer
- Der vil også på landsplan være mennesker der kender til hverdagen i både menighedsråd, provstiudvalg og stiftsråd.
- Gennemsigtighed
- Legitimitet i forhold til prioritering af de centrale midler
- Større klarhed i beslutningsprocesserne

Med venlig hilsen

Torben Hjul Andersen
Provst.

Vestamager, d. 31. oktober 2013

Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kalnal 21
Postboks 2123
1015 Kbh K

Høringsvar vedr. debatoplæg fra udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Idet jeg takker for muligheden for at indgive høringssvar, vil jeg gerne tilkendegive at

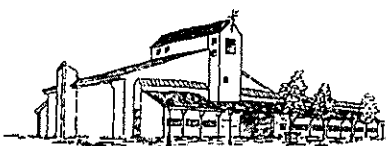
- jeg finder det rimeligt og naturligt, at der tages skridt i retning af at formalisere en selvstændig ledelse for folkekirken på landsplan. I den forbindelse er det nødvendigt at præcisere et sådant »kirkeråds« kompetencer ift. folkettinget hhv. kirkeministeren, og jeg ser gerne et kirkeråd med de mest vidtgående kompetencer i debatoplæggets »modeller«, dvs. den såkaldte »model 3«
- jeg finder det naturligt, at et sådant kirkeråd også får styringen af folkekirkens fælles økonomi som sit ressortområde. Jeg mener nemlig, at en adskillelse af »indre anliggender« og »økonomiske anliggender« i praksis er kunstig, fordi prioritering af økonomiske ressourcer i høj grad har med folkekirkens indholdsmæssige forhold at gøre.
- helt afgørende er det imidlertid, hvordan et sådant »kirkeråd« sammensættes. Og her kan jeg *ikke* tilslutte mig debatoplæggets model. Dels virker det ikke indlysende på mig, hvorfor stiftsråd og provstiudvalg skal repræsenteres selvstændigt, navnlig ikke, når man betænker, at disse netop er valgt af landets menighedsrådsmedlemmer og i vid udstrækning også blandt disse. Dels – og helt afgørende – vil et råd, sammensat af læge medlemmer, der vælges stiftsvis, på afgørende måde savne demokratisk legitimitet. Det vil, så vidt jeg kan vurdere, komme til at virke som et valg i valgmands-kredse efter britisk tradition, og i en så lille valgt forsamling tror jeg, det er sandsynligt, at store vælgergruppers synspunkter slet ikke vil blive repræsenteret.

Det er – med tanke på den ringe valgdeltagelse ved menighedsrådsvalg – næppe hensigtsmæssigt at sammensætte et »kirkeråd« ved et direkte valg blandt folkekirkens medlemmer, selvom det vel principielt ville være at foretrække. Men det forekommer mig naturligt at vælge kirkerådets læge medlemmer ved forholdstalsvalg på valglister i overensstemmelse med dansk, demokratisk tradition, således at alle menighedsrådsmedlemmer er stemmeberettigede, og alle medlemmer af folkekirken, som opfylder betingelserne for at kunne vælges til et menighedsråd, er valgbare.

- Jeg vil foreslå, at den læge repræsentation i kirkerådet kommer til at bestå af 16-20 læge medlemmer, som alle er valgt af landets menighedsråd ved forholdstalsvalg, og at rådet i øvrigt sammensættes som foreslået i debatoplægget. Det vil give et kirkeråd på 25-29 medlemmer og 4 observatører.

mvh

Peter Søes, sognepræst

Skelgårdskirken • Sindingvej 9, 2770 Kastrup • Indgang: Ugandavej v. Vestamagercenteret • tlf. 32 53 77 44
Sognepræst Peter Søes • Bøllundvej 8, 2770 Kastrup • tlf. 32 50 80 50 • psøe@km.dk

Kommentar til Debatoplæg om Folkekirkenes styringsstruktur.

Jeg finder det glædeligt, at udvalget har arbejdet med spørgsmålet om en sammenhængende styringsstruktur.

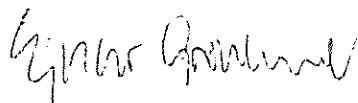
Efter at have læst debatoplægget om Folkekirkenes styringsstruktur, vil jeg pege på model 3, som min førsteprioritet, og model 2 som min 2. prioritet.

Jeg finder det bydende nødvendigt, at Folkekirken får opbygget fælles et organ, som står relativt frit i forhold til regering og Folketing. Folkekirken må i sin egen struktur oparbejdet en måde, hvorpå man kan træffe beslutninger i indre anliggender.

Hvis staten på et tidspunkt slipper den nuværende forbindelse til kirken, er det også vigtigt, at den demokratiske struktur i kirken er oparbejdet og kan vise sig bæredygtig.

Evt. kunne forslag til struktur udbygges, så der årligt er et åbent kirkemøde, en slags årlig generalforsamling /repræsentantskab, så endnu flere inviteres til at tage del i den fælles beslutningsproces. Det kan være med til i en demokratisk form at udbygge den kultur, der bør være for at drøfte fælles anliggender i Folkekirken.

Gistrup den 31. oktober 2013

HÆRPROVSTEN

Kastellet den 31. oktober 2013

Høringssvar på "Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken".

Indledning

Ønsker man at ændre strukturen i en organisation, bør det være på baggrund af, at organisationen ikke fungerer tilfredsstillende og ikke formår at opnå sine primære mål og udføre sin funktion. Inden man foretager ændringer af organisationen og dens styrelse bør man derfor altid definere mål og virksomhed samt påpege de problemer, der eventuelt hindrer organisationen i at nå sine mål og udføre sin virksomhed. En eventuel organisationsændring skal derefter foretages for at eliminere problemerne.

En evangelisk-luthersk kirkes mål er jo selvfølgelig at forkynde evangeliet rent og forvalte sakramenterne ret. Kirkens virksomhed er derfor primært gudstjenester, sjælesorg, skriftemål, nadver, dåb, konfirmation, vielse og begravelse, undervisning, oplysning samt tilhørende og nødvendig administration, registrering og samarbejde med andre kirker, myndigheder hvad både angår personregistrering, skifteret, sundhedsvæsen, sociale institutioner og undervisningsinstitutioner.

Hvad angår kirkens virksomhed skal det desuden fremhæves, at CA artikel 28 "Om den kirkelige magt" blandt andet siger, at den kirkelige og den verdslige magt ikke må sammenblandes og at den kirkelige øvrighed ikke må bryde ind på fremmed myndighedsområde såvel som foreskrive øvrighederne love om, hvordan statsformen bør indrettes.

Det er i denne sammenhæng også vigtigt at holde sig for øje, at den sande kirke er skjult,

HÆRPROVST OG SOGNEPRÆST THOMAS H. BECK
KASTELLET 16, 2100 KØBENHAVN Ø
TELEFON: 33 15 13 06 / 41 32 02 07 • MAIL: THB@KM.DK
SEKRETÆR INES HØY: 33 47 95 90 / 41 32 02 08

men kan kendes på syv tegn, som Luther skriver det i "Om koncilierne og kirken". De syv tegn er Guds ord, dåb, nadver, nøgлемagten (som er det offentlige og private skriftemål), kaldelsen af præster, bøn og kors (der er den lidelse og forfølgelse, som den kristne er underlagt i denne verden, for at den kristne kan blive lig med Kristus). Desuden er der flere ydre tegn, hvorved man kender den hellige, kristelige kirke, nemlig at Helligånden også helliger os efter den anden tavle i moseloven. Og dermed understreger Luther, at der ikke peges ind i kirkelighed, men ud i hverdagslivet, hvor vi skal leve i lydighed og tro, og på én gang lægge vores liv afmægtigt i Guds hånd og holde os til budene, så vi kan vokse i helliggørelsen, stræbe efter at forbedre os og stadig blive en ny skabning i Kristus.

Kirken er derfor ikke en institution, men den er et skjult samfund af troende, der især kendes på det arbejde, som præsten foretager sig og som sender alle kristne ud i livet, hvor vi har et ansvar overfor vores næste. En struktur for en kirke skal derfor først og fremmest styrke mulighederne for præstens arbejde i sit sogn og skal en struktur ændres, skal man først og fremmest vurdere, hvad der i den nuværende struktur hæmmer præstens arbejde, men også hvad der i det hele taget hæmmer kirkens virksomhed.

Problemer, der hæmmer kirkens mål og virksomhed

Der kan peges på mange forskellige ting i den nuværende struktur, der hæmmer kirkens mål og virksomhed og dermed præsten i sit arbejde, ligesom der vil være forskellige holdninger til det. Alle kan dog forhåbentligt være enige om, at præsten i dag i forhold til for bare 25 år siden er pålagt langt flere administrative opgaver, der ikke vedrører forkyndelse og kirkelige handlinger. Generelt set er præsten begrænset i at udføre sine primære opgaver af flere sekundære opgaver end tidligere. Præsten har ikke den samme frihed, autonomi, selvstændighed og fred til at varetage sin tjeneste.

Overordnet kan man sige, at det skyldes regler og ændrede arbejds- og ansættelsesforhold, hvor MUS, APV, miljøregler, nye love og regler indenfor det kirkelige område såvel som den offentlige forvaltning og meget andet er kommet og kommer til i stadig stigende grad.

Indskrænkninger i præstens arbejdstid på sit primære arbejde kan skyldes samarbejdet med menighedsrådene, hvor der er forventning og krav om, at præsten indgår i demokratiske processer, hvor præsten trods sin selvstændighed kommer til at fremstå som ansat personale. Større pastorater og kirker med mange ansatte forudsætter desuden også meget mødeaktivitet for at koordinere og fremme et samarbejde.

Det kan være et problem, hvis præsten fungerer i sin tjeneste som om, at der nærmest er to ansættelsesforhold, hvor biskops og provsts ledelse af præsten desuden også kan være for tidskrævende, hvis det indbefatter uhensigtsmæssig meget mødeaktivitet. Det kan være en nødvendig ledelse, men den kan også blive for omklamrende og hæmmende for præstens muligheder for at udøve sin tjeneste.

Kirkens mål og virksomhed kan også blive hæmmet af menighedsråds eventuelle uansvarlige økonomiske forvaltning, hvor præsten ikke tildeles nødvendige ressourcer til kirkens primære virksomhed overfor hele menigheden, men hvor ressourcerne anvendes på eksempelvis at tilgodese en særlig persongruppe i sognet med elitære foredrag og koncerter, der måske end ikke har en særlig kirkelig relevans.

Kirkens mål og virksomhed hæmmes også ved, at der har bredt sig en demokratiforståelse i folkekirken, hvor man lægger vægten på, at de folkevalgte skulle repræsentere menigheden/erne, - frem for den demokratiforståelse, at demokrati er folkets forkastelsesret. Lægger man vægten på, at man som folkevalgt repræsenterer menigheden/erne kan det føre til en uansvarlig forvaltning, hvor man legitimerer sine dispositioner i sin repræsentation. Det kan eksempelvis være et ekstravagant byggeri, hvis udgifter ikke står i et rimeligt forhold til byggeriets formål og anvendelse eller det kan være, at man mener sig i stand til at kunne udtale sig på kirkens vegne.

Kirkens mål og virksomhed hæmmes i dag ved, at diverse lovgivning og administrative tiltag har været med til fremme en organisationsform, der gør Folkekirken til én hierarkisk kirke, selvom folkekirken er et samarbejde mellem landets selvstændige kirkesogne, der er bundet sammen af især bibel, bekendelse, salmebog, liturgi og traditioner og hvor der er et sundt mellemkirkeligt fællesskab, hvor de rige sogne hjælper de fattigere. Denne struktur

er givet ved en deling af den åndelige og verdslige magt, hvor folketinget lovgiver på kirkens vegne for at sikre, at kirken ikke gør sig politisk, - og hvor kirken skal forkynde, at den verdslige øvrighed ikke må gøre sig religiøs.

Udtalelse om debatoplægget

Jeg mener ikke, at udvalgets forskellige forslag på nogen måde forsøger at eliminere de styringsstrukturer, der hæmmer kirkens mål og virksomhed og på baggrund af ovenstående mener jeg derfor heller ikke, at vi skal have nogen former for kirkeråd, da et sådant kan og sandsynligvis vil:

- Fremme en organisationsform, der i endnu højere grad end i dag vil gøre Folkekirken til én hierarkisk kirke med kirkeråd for oven og menighedsråd forneden.
- Udtale sig på kirkens vegne, hvilket ikke kun vil være at forstå som om, at kirken er en institution, der på et åndeligt grundlag har en bestemt mening om verdslige ting, der skulle repræsentere alle kirkens medlemmer.
- Uvilkårligt vil sammenblande kristendom og politik.
- Medføre en øget bureaukratisering, der vil medvirke til at hæmme kirkens mål og virksomhed og dermed hæmme præsten i sit virke.

Man skal derimod som udgangspunkt fastholde den nuværende ordning, hvor magtspredningen er en styrke, der forhindrer magtmisbrug og fremmer en grundig, traditionsbundet og saglig forvaltning, som desuden breder kompetencen ud på mange instanser.

Man bør derfor arbejde for

- Med lempelig lovgivning og sans for sædvanen at sikre den nuværende praksis omkring ændringer af indre anliggender, hvor man fastholder biskopperne på deres læreansvar og nedsætter kommissioner og udvalg, forhører sig hos teologiske eksperter, sender forslag og oplæg i høring med videre.
- En styrkelse af den praksis, der foregår i forhandlingerne mellem ministeren og budgetfølgegruppen og budgetsamrådet om anvendelsen af Fællesfondens midler, hvor en etablering af et økonomiudvalg med beslutningskompetence kunne være

en løsning, hvor man dog skal sikre sig, at dette udvalg ikke bliver en form for kirkeråd, hvorfor man eventuelt kunne forestille sig, at folketingsmedlemmer også indgik i udvalget.

- Med lovgivning at sikre de enkelte sognekirkes selvstændighed, samtidig med at det forhindres, at menighedsrådene har muligheder for at føre en uansvarlig økonomisk forvaltning, hvor der ikke primært anvendes midler til at fremme kirkens mål og virksomhed og dermed præstens tjeneste til gavn for menigheden.

Fører udvalgsarbejdet til, at der anbefales et kirkeråd, vil jeg henstille til, at man ikke medtager såkaldt kirkelige organisationer og foreninger, da det er ukristeligt at kalde sig kristelig og at eksempelvis Nørre Nebel fodboldklub er akkurat lige så kristelig som et spejderkorps eller en forening, der repræsenterer menighedsråd. Derimod vil jeg foreslå, at man overvejer at medtage repræsentanter for i hvert fald de klassiske funktionspræster i kirkerådet, nemlig sygehuspræster, arresthus- og fængselspræster og værnspræsterne.

Med venlig hilsen

Thomas H. Beck

Pernille Thim Pedersen

Fra: Valby-Vanløse Provsti
Sendt: 17. oktober 2013 11:07
Til: Kirkeministeriet
Emne: (ptp) hørings svar vedrørende styring

Til Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Hørings svar vedr udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Det er vores holdning, at der bør arbejdes for en større spredning af kompetencen (først og fremmest den økonomiske i tilknytning til fællesfonden) end tilfældet er nu, hvor den mere eller mindre enevedt ligger hos kirkeministeren. Det er på tide at udvide den demokratiske tradition i folkekirken f.eks. gennem oprettelse af et nationalt folkekirkeligt råd for den fælles økonomi. Et folkekirkeligt nationalt råd bør have videst mulig kompetence til at prioritere og tilrettelægge den fælles økonomi.

Økonomi og indre anliggender bør ikke opfattes som isolerede størrelser, der kan adskilles, men er efter vores mening sammenhængende. Derfor bør et nyt nationalt folkekirkeligt råd have en samlet kompetence i forhold til indhold og økonomi. Kirkeministeriets og Ministerens rolle og opgaver må nytænkes i forbindelse med, at der afgives magt til det nye folkekirkelige råd.

Nedsættelse af udvalg, udgivelse af betænkninger bør også fremover høre til i det folkekirkelige råds regi.

Grundtvigsk Forum foreslår i deres hørings svar, at der afholdelse af et årligt "folkekirketævn" med deltagelse af bl.a. landets stiftsråd, menighedsråd, de frie folkekirkelige organisationer, biskopper, folketingets kirkeudvalg, kirkeminister samt alle interesserede i øvrigt.

Vi støtter denne tanke. Et Folkekirketævn, hvor der ikke træffes beslutninger, men hvor folkekirkens aktuelle udfordringer diskuteres og gode ideer undfanges i den bredest tænkelige kreds, skal være et inspirationsforum for det nye nationale folkekirkelige råd og andre kirkelige instanser.

Med venlig hilsen
Finn Vejlgård
Provst i Valby-Vanløse provsti

samt følgende provstiudvalgsmedlemmer:

Hans Jørgen Lykkeboe
Carsten Albertsen
Torben Larsen

Hørings svar til

”Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.”

”Udvalget er i den forbindelse klar over, at det, der af nogle opfattes som en fordel, af andre kan opfattes som en ulempe. Udvalgets medlemmer er heller ikke nødvendigvis enige om, hvad der er henholdsvis fordele og ulemper ved den nuværende ordning eller de efterfølgende modeller for en anderledes styring af den fælles økonomi.”

Disse ord, som står p 32 nederst, burde egentlig have været fremhævet i indledningen til debatoplægget, da det ville have understreget, hvorfor argumentationen i debatoplægget mindst talt ikke virker særlig konsistent – det gælder især afsnittet om folkekirken indre forhold.

Efter nogle overvejelser om seks pejlemærker vdr. folkekirken opgave og identitet falder debatoplægget i to hovedgrupper:

1. Folkekirken indre anliggender.
2. Folkekirken fælles økonomi og fælles anliggender.

1. Overvejelser om styrelsen af folkekirken indre anliggender må med nødvendighed tage udgangspunkt i Grundlovens § 4. ”Den evangelisk-lutherske kirke, er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.” Dette udsagn kan ikke kun forstås som et retligt udsagn, da det også indeholder et teologisk udsagn, en teologisk definition, om man vil. At folkekirken er luthersk betyder, at den bør indrettes i overensstemmelse med Luthers syn på kirken, hvilket man nok burde have med i overvejelserne om en ny struktur, der jo bundes i Grundlovens § 66. ”Folkekirken forfatning ordnes ved lov.”

Det er for mig at se ikke tilstrækkeligt at gå ud fra den øjeblikkelige relation mellem stat og kirke, når man vil regulere styringsstrukturen i folkekirken; man bliver også nødsaget til at se, i hvor høj grad den nuværende struktur er i overensstemmelse med Luthers syn på kirken.

Efter Luthers mening bygger retten - dvs. grundlaget for den måde, hvorpå kirken er organiseret - i den synlige kirke, som den danske folkekirke jo er en del af, på to former for ret: 1. Den heteronome kirkeret, dvs. den af Kristus overdragne opgave at forkynde ordet og forvalte sakramenterne gennem det offentlige prædikeembede. 2. Den autonome kirkeret, dvs. kirkens ydre ordning for det kristne menighedsliv, gudstjeneste, bøn, faste, bodsøvelser osv. For Luther er det skriftmæssige grundlag for den autonome kirkeret ikke Rom. 13,1, hvor Paulus pålægger menigheden i Rom at underordne sig myndighederne, fordi disse er indsat af Gud, men derimod Rom. 12, der handler om den indbyrdes kærlighed mellem menighedens medlemmer. Kærligheden skal altså være grundlaget for kirkeretten, og på samme måde som den autonome kirkeret skylder kærligheden sin eksistens, skal den også alene opfyldes i kærlighed. Derfor mener Luther også, at det er de ledende i kirken, biskopper og præster, som på baggrund af deres embedes anseelse bør være initiativtagerne i kirkens retsskabelse, men kirkens medlemmer skal også være aktive, og deres godkendelse er en absolut nødvendighed, eftersom den autonome kirkerets gyldighed er afhængig af deres anerkendelse.

Set på denne baggrund må der også tages afstand fra udsagnet i bilag 11, p 2:

”Ministerens udøver sin kompetence i kraft af en forfatningssædvane, der stammer fra overgangen fra enevælden til demokratiske forfatningsforhold i 1849.

Denne forfatningssædvane har ikke grundlovskraft, hvilket indebærer, at Folketinget til enhver tid kan beslutte at lovgive på disse områder.”

Dette udsagn indebærer, at Folketinget til enhver tid vil have mulighed for at optræde som kirkeråd, hvilket for det første er i direkte modstrid med Luthers lære om kirken, da det vil føre til den absurditet, at et folketing bestående af medlemmer, hvoraf nogle ikke er medlemmer af folkekirken, kan lovgive om folkekirkens indre forhold, og for det andet vil betyde, at folkekirken som det eneste religionssamfund i Danmark ikke har frihed fra statsmagtens indblanding i indre anliggender. Jeg tilslutter mig derfor fuldstændig Lisbeth Christoffersens overvejelser i denne anledning, selv om vore tilgangsvinkler måske er forskellige. Men for mig at se, passer Luthers frihedskrav for kirken udmærket sammen med udviklingen i international ret på dette punkt. I øvrigt er det efter min mening i modstrid med Luthers opfattelse af forholdet mellem stat og kirke, at blande det hele sammen på den måde, det har udviklet sig i Danmark. Luthers opfattelse af statsmagtens (fyrstens) stilling i forhold til kirken var, at statsmagten (fyrsten) alene skulle sikre kirkens ydre forhold, hvorimod kirkens indre forhold alene var og er kirkens egen sag.

Når man endelig vil arbejde på at opfylde løfteparagraffen, Grundlovens § 66, bør man efter min mening i overensstemmelse med Luthers teologi tage skridtet fuldt ud og adskille stat og kirke, så vi ikke løber risikoen for at havne i det samme juridiske og teologiske miskmask, som den nuværende kirkeordning er. Folkekirken bør lovmæssigt have frihed i indre anliggender. Frihed betyder naturligvis ikke frihed til hvad som helst, men frihed inden for de grænser, som sættes af kirkens bekendelsesskrifter. At give folkekirken sin suverænitet behøver ikke at medføre en ændring af Grundloven, da det blot kan betragtes som en opfyldelse af Grundlovens § 66.

Grundlovens § 4 lider heller ingen overlast på den måde, for den evangelisk-lutherske kirke vil stadig være den danske folkekirke og skal som sådan understøttes af staten.

Ulempen ved de styringsmodeller, der opstilles er, at de alle i større eller mindre grad fastholder ministerens indflydelse på de indre forhold, hvilket efter min mening er uacceptabelt set på baggrund af Luthers kirkesyn, hvorfor jeg ikke anser nogen af dem for tilstrækkeligt gennemgribende; de fastholder alle i varierende grad en status quo, som efter min mening er uluthersk.

Naturligvis kan man sige, at det er gået meget godt hidtil, fordi de fleste kirkeministre stort set har ladet kirken styre sig selv i det, som Hal Koch kaldte et velordnet anarki, men vi har trods alt også set kirkeministre – ingen nævnt, ingen glemt! - som ønskede at sætte deres personlige præg på de kirkelige forhold, og hvorfor løbe flere risici af den slags?

Skal man imidlertid absolut have en af de skitserede modeller, må det blive den, der giver kirkeministeren mindst indflydelse på folkekirkens indre anliggender.

2. På baggrund af disse overvejelser om folkekirkens indre forhold er det klart, at jeg også går ind for størst mulig økonomisk frihed for folkekirken.

Der vil stadig være to forhold, der virker ind på relationen mellem stat og folkekirke. Det første er Grundlovens § 4, som kræver, at folkekirken som en evangelisk-luthersk kirke støttes af staten. Det andet er, at staten i forbindelse med lens afløsningen i 1919 inddrog hovedparten af præstegårdsjordene og alt bispegodset, og som derfor fratog præsterne muligheden for at være selvforsørgende i

kraft af indtægterne fra præstegårdenes drift og tiende. Det medførte, at staten som compensation har betalt en del af præstelønningerne siden da, hvilket må betegnes som meget rimeligt, men det har også været medvirkende til den afhængighed af staten, som præger status quo.

Det betyder, at i alle tilfælde så længe der ikke er sket en ændring af Grundloven, som ophæver § 4, vil staten økonomisk skulle støtte folkekirken. Om det så skal ske som tilskud til præsternes løn som nu - der jo i øvrigt også indeholder en betaling for arbejde med personregistrering og som begravelsesmyndighed - som et generelt bloktilskud eller som betaling af vedligeholdelse af kirkebygningerne, der betragtes som en del af vor kulturarv - de er jo i forvejen gjort museale af lovgivningen - det kan man jo så forhandle sig frem til.

Hvad kirkens styrelse angår, ville jeg nok være tilbøjelig til primært at benytte de styrelsesprincipper, der fremgår af notatet om kirken i Nordtyskland af provst Dr. Horst Gorski, Hamburg/Tyskland, men skal man endelig vælge mellem de modeller, som debatoplægget opridser, må det blive den, der indskrænker kirkeministerens rolle mest muligt.

Styreformen i folkekirken skal være demokratisk opbygget med valgte råd og forsamlinger; det hænger naturligtvis sammen med, at menighed og præst må betragtes som ligeværdige i en luthersk kirke. Vi har også en over 100 år gammel tradition for menighedsråd, som repræsenterer den læge del af menigheden, ligesom vi har provstiudvalg og stiftsudvalg. Der er derfor en god, demokratisk tradition at bygge folkekirkens styrelse på.

Jeg ved godt, at mange anser tanken om et kirkeråd eller en synode som et ufatteligt onde, der vil betyde en politisering, at nogen kan udtale sig på kirkens vegne og muligvis også en ensretning af kirken, men jeg fatter ganske enkelt ikke, at man i et samfund som vort, hvor demokratiet alle sine skrøbeligheder til trods lever i bedste velgående, på forhånd kan have så ringe forventninger til et kirkeligt demokrati og frygte, at flertallet skulle undertrykke mindretallets mening, eller at man kan fremføre, at Folketinget skulle være bedre i den retning end en synode/et kirkeråd og derfor være bedre til at lede folkekirken. For mig at se skyldes det alene frygt for, at man kirkeligt set bliver nødt til at indrette sig efter de samme normer, som samfundet i øvrigt indretter sig efter. Demokratiets styrke er jo netop, at vi alle hver især har lov til at sige vor mening og holde fast ved den, og det, forventer jeg, naturligvis også vil ske i et kirkeligt demokrati.

Niels Refskou

Cand. theol. et art.

Sognepræst Gråsten, Adsbøl og Kværs.

Medunderskriver

Leif Burmeister

Gråsten-Adsbøl menighedsråd

Dorte Omdal

Fra: Torkil Jensen
Sendt: 31. oktober 2013 09:37
Til: Kirkeministeriet
Emne: Høringssvar sognepræst Torkil Jensen

Sognepræst Torkil Jensen
Præstegårdsvej 11
5600 Faaborg

Oktober

2013

Til Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Høringssvar til debatoplæg udsendt af Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken maj 2013

Sognepræst Torkil Jensen, Vester Aaby-Aastrup Pastorat, Faaborg Provsti, Ryens Stift, fremsender hermed følgende høringssvar:

- Det skønnes påkrævet at stræbe efter en bedre struktur af den økonomiske forvaltning af Fællesfondsmidler. Jeg skønner imidlertid, at dette udmærket kan tilvejebringes ved lovgivning inden for de eksisterende rammer (forslag nr. 1)
- Jeg frygter, at et kirkeråd selvom det på papiret ligner en demokratisering i forhold til den nuværende situation vil blive koncentreret omkring nogle ganske få personer ("levebrødspolitikere") der ikke vil kunne repræsentere Folkekirken i dens fulde bredde.
- Selvom såvel debatoplæggets forslag 2 som 3 på papiret kun vedrører Folkekirkenes øverste ledelse, vil muligheden for at udvide begrebet "indre anliggender" ligge fristende nær, og ikke være tilstrækkeligt forhindret i det nuværende oplæg
- Jeg så hellere, at kræfterne blev sat ind på at hjælpe menighedsrådene i det daglige arbejde i sognene, idet jeg skønner, at debatoplægget er udtryk for en centralisering snarere end en decentralisering af magten i Folkekirken. Denne decentralisering kræver i høj grad støtte og

vejledning i de enkelte provstier og sogne for at forhindre en masseflugt af kompetente "myndige" lægfolk, der ikke ser tilstrækkelig udfordring i et menighedsrådsarbejde, der alligevel i meget høj grad er fastlagt "fra oven"

- Den nuværende form har vist sin berettigelse og har fungeret i nu 164 år. Selvom den nuværende ligestillings- og kirkeminister ved sine mange tiltag har vist rigtigheden af, at magten i den nuværende form i høj grad er centreret i ministeriet, er det alligevel et spørgsmål, om der er grund til at ændre på noget, der har vist sin bæredygtighed gennem så lang tid.
- Afslutningsvist kan jeg oplyse, at ovennævnte har været debatoplæg på et menighedsrådsmøde. Der var ikke enighed om oplæggets indhold, men det nyder opbakning fra en del af rådets 8 medlemmer.

Med venlig hilsen

Torkil Jensen

Stauning 27. oktober 2013

Til
Ministeriet for ligestilling og kirke

Høringsvar ang. "Debatoplæg fra Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken"

Konklusion:

Jeg vil meget fraråde, at en af de foreslåede modeller for styring af folkekirkens indre anliggende og den fælles økonomi benyttes. Model 1) vil forstærke og cementere den nuværende helt forkerte økonomiske og organisatoriske udvikling i folkekirken, og model 2) og 3) vil i ødelæggende grad accelerere denne udvikling.

Når man er på vej ud af en helt forkert vej, er det ikke progressivt, at gå fremad, nej så er det mest progressive, at gå tilbage til den vejforgrening, hvor man valgte forkert.

Begrundelse

Jeg finder det i udgangspunktet prisværdigt, at ministeriet nedsatte et udvalg ang. folkekirkens styring. Der er de seneste 20-25 år blevet indarbejdet en række skævheder i folkekirkens struktur, som har udhulet sognenes autonomi og biskoppernes autoritet. Magten er i vid udstrækning flyttet fra sognene til provstiet og fra stifterne til provstiet og centraladministrationen. Det har samlet betydet en voldsom centralisering og en fordyrende bureaukratisering af folkekirkens liv. Blandt andet er den administrative del af provstestillingen blevet pustet voldsomt op, der er blevet oprettet flere hundrede nye årsværk for provstisekretærer og lign. Provstiet er blevet den implementerende instans i den skabelon med "new public management", som centraladministrationen har proppet folkekirken ned i. Der er brug for, at dette ganske unødvendige og voldsomt dyre fedtlag atter skæres væk, og magten og ansvaret gives tilbage til sognene og til biskopperne. Sognet, præsten og biskoppen er de eneste nødvendige enheder i en kristen kirke, og det bør derfor være hos disse al magten og ansvaret ligger. At give magten tilbage til sognene og frit lade dem finde lokale løsninger på lokale opgaver vil ikke mindst gøre folkekirken langt billigere i drift og bane vej for den sænkning af kirkeskatten, som er absolut nødvendig, hvis medlemstabet ikke skal accelerere. Derfor er der brug for en klar lovgivning, som stadfæster sognets traditionelle administrative og økonomiske autonomi og f.eks. entydigt fastslår, at kirkebygningerne tilhører sognet.

Når der en sjælden gang imellem nedefra breder sig en bred folkekirkelig debat om indførelse af f.eks. ændrede ritualer, nye salmer eller lignende, er det med nutidens kommunikationsmidler også ganske let, at lade en sådan debat munde ud i en afstemning, hvor samtlige landets menighedsrådsmedlemmer og præster har stemmeret – og biskopperne vetoret i lærespørgsmål. Men en sådan debat bør netop altid opstå nedefra. Der er i en kirke aldrig brug for, at initiativet kommer fra centralt hold, thi det centrale i kirken ligger fast på forhånd.

Evangeliet er altid nyt, ja det er det eneste virkeligt nye, som nogensinde er kommet ind i verden, og netop derfor består en kristent kirkes opgave aldrig i selv at forny sig, men i bestandig at være ny ved at finde tilbage til sine rødder.

Modellerne

Af ovenstående grunde fandt jeg det nyttigt at ministeriet nedsatte et udvalg.

Efter at have læst udvalgets forslag, kan jeg imidlertid se, at udvalget vælger den stik modsatte vej, nemlig vejen mod en voldsomt forstærket centralisering og bureaukratisering.

Model 1) præsenteres i debatoplægget, som en stadfæstelse af den nuværende ordning, men det er falsk varebetegnelse. Thi en cementeret teknisk ret er noget helt andet end den nuværende sædvaneret. Model 1) vil, skriver udvalget selv, føre til endnu mere regulering og central styring, hvor man forsøger, at homogenisere den frie folkekirke i den offentlige sektors billede.

Model 2) og 3) er reelt ens, da model 2), når den først er indført, ganske umærkeligt kan udvides til model 3). Model 2) synes alene fremlagt som et pædagogisk trick, som tager hensyn til, at vi danskere altid foretrækker et midtsøgende kompromis. Men også dette er altså i dette tilfælde falsk varebetegnelse.

Det centrale ord i debatoplægget er ordet ”demokratisk legitimitet”, og det er jo netop kodeordet når man i dag ønsker, at flytte magt. Skal der ske yderligere centralisering af folkekirken, kræver det derfor, at de centrale organer fremstår demokratiske. Da der var debat om kirkelukninger i København, var ministerens argument for ikke at lukke kirker hen over hovedet på sognene netop, at det kun er menighedsrådene, som i dag har ”demokratisk legitimitet”. Det er blandt andet dette der vil blive ændret på ved hjælp af et ”demokratisk” valgt kirkeråd. Et kirkeråd vil efter nutidens journalistiske logik kunne hævde, at tale på folkekirkens vegne.

Magten

Magten i folkekirken er et nulsumsspil. Derfor skal den magt, som gives til centrale råd nødvendigvis tages andre steder fra. Og forslagene tager stort set ikke magt fra minister og folketing. Nej magten tages endnu engang fra sognet og fra stiftet. Hvor små kompetencer man end giver rådet fra begyndelsen, så vil det – med den demokratiske legitimitets indbyggede inertie – påtage sig stadig større magt.

Rådet vil påtage sig rollen som folkekirkens ansigt udadtil, det vil udstikke opgaver for folkekirkens nye forskningscenter, det vil være folkekirkens ansigt i medierne, ved folkemødet på Bornholm osv. Rådet vil have en formand, en næstformand, diverse udvalgsformænd osv. Og alle vil have behov for at opretholde en konstant synlighed gennem stadig nye initiativer. Men i en kirke skal initiativerne altid komme nedefra. De incitamentsstrukturer, som i en pyramideformet organisation kan være nyttige, virker i en kirke stik mod hensigten, nemlig demoraliserende. Det ser vi allerede i dag.

Overalt i verden kan man få bekræftet, at levende og voksende kirker stort set altid består af små selvstyrende menigheder samlet omkring én kirke og én præst. Også derfor bør enhver ændring i folkekirken sigte på, at give magten tilbage til sognet.

Rådets sammensætning

At der kun skal vælges ét lægt medlem fra hvert stift demonstrerer med al ønskelig tydelighed, at den demokratiske legitimitet ikke er reel. Skal folkekirkens meget store teologiske, kirkelige og geografiske bredde forholdsmæssigt repræsenteres i et råd, skal der vælges mindst 20 i hver stift. Den foreslåede sammensætning og størrelse på rådet er en demokratisk narresut. Især i dag hvor folkekirken, såvel gejstligt som lægt, reelt indeholder vidt forskellige religioner – lige fra kulturkristne ateister til dem der

tror på en levende og historisk indgribende Gud i himlen – er der brug for en meget bred sammensætning, hvis mindretal ikke skal føle sig ekskluderet af fællesskabet og tage konsekvensen deraf ved, at forlade folkekirken. Der ville være brug for mindst tyve repræsentanter fra hvert stift.

Fælles økonomi

Ligesom der er brug for at fastfryse kirkeskatten et stykke under det nuværende niveau, således er der også brug for at få strammet op omkring fællesfondens løbske variable udgifter. Der bør ikke i yderligere grad overføres midler fra sognene til fortsat udvidelse af folkekirkens uddannelsesinstitutioner, et evt. nyt hundedyrt forskningscenter osv. osv.

Et direkte valgt kirkeråd vil ikke være egnet til at styre den fælles økonomi. Det vil med sin ”demokratiske legitimitet” tværtimod føle sig kaldet til at gøre sig synlig ved, at udvide sit kompetenceområde og tage stadigt nye initiativer. Derfor bør den nuværende ordning bevares. Den kunne evt. justeres således, at den rådgivende budgetgruppe og budgetsamrådet sammenlægges

Fremtidigt kirkemøde

Man kan naturligvis ikke udelukke, at det engang kan blive nødvendigt, at afholde landsdækkende kirkemøder for folkekirken. Hvis grundloven f.eks. blev ændret og folketinget ikke længere ville lovgive skønsomt for kirken, kunne det være nødvendigt, at repræsentanter for sognene f.eks. samledes engang hvert andet år, for at drøfte de landsdækkende anliggender. Men i så fald skulle et sådant møde være reelt repræsentativt for kirken, og derfor bestå af mindst 200 deltagere. Og vigtige spørgsmål – f.eks. ritualændringer – burde kun kunne besluttes efter kvalificeret flertal ved en urafstemning blandt alle menighedsrådsmedlemmer og gejstlige.

Med venlig hilsen

Claus Thomas Nielsen

Dorte Omdal

Fra: Thomas Reinholdt Rasmussen
Sendt: 27. oktober 2013 15:16
Til: Kirkeministeriet
Emne: Svar på "debatoplæg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken".

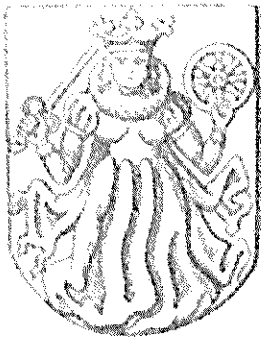
Til Kirkeministeriet

Hermed fremsendes svar på "debatoplæg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken". Jeg håber I vil lade det gå videre til rette vedkommende.

Med venlig hilsen

*Thomas Reinholdt Rasmussen
Sognepræst Sct. Catharinæ kirke, Hjørring
Formand for Det danske Bibelselskabets stiftsudvalg i Aalborg stift
Medlem af præsidiet for De europæiske Præsteforeninger (KEP)
Lien 2, 9800 Hjørring. Telefon: 21565672*

*Thomas Reinholdt Rasmussen
Minister Sct. Catharina Church, Hjørring, Denmark
Chairman Danish Bible Society in Aalborg diocese
Member of the Presidium of The Conference of European Clergy (KEP)
Lien 2, DK-9800 Hjoerring. Phone +4521565672*

Debatsvar.docx

Svar på ”debatoplæg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken”.

Indledende bemærkning.

Siden grundloven 1849 er folkekirken blevet styret efter sædvane. Ganske vist har der været forskellige tiltag til en mere lovgivningsmæssige fundering af forholdet mellem kirke og stat, men endnu har det ikke båret frugt.

Det er klart, at det fra juridisk side kan føles uholdbart, at forholdet ikke er lovreguleret, men ikke desto mindre medvirker sædvanepraktis også til, at folkekirken ikke bliver til en statskirke og at man har et smidigt, om end måske på andre planer lidt besværligt, forhold til hinanden. Sædvanepraktis fastholder altså folkekirken som en FOLKEkirke, hvor folk og stat interagerer med hinanden, og hvor staten ikke får selvstændig eksistens.

Det er umiddelbart ikke noget, der kræver, at dette forhold skal ændres nu. Man har fra forskellig side argumenteret med, at dygtigheden i folkekirkens top lader noget tilbage at ønske, og derfor kan man ikke længere forlade sig på sædvanepraktis. Men det er ikke noget argument. Dygtighed kan tilvejebringes ved hjælp af studier, tålmod og arbejde.

I de tre modeller som udvalget fremlægger i debatoplægget forlader man alle steder sædvane. Der bør nøje overvejes, hvad dette betyder for forholdet mellem kirke og stat som folkekirke, og hvad det betyder for statens selvforståelse.

Udvalget har beskrevet tre modeller, der bortset fra model 1, som er en cementering af sædvane, er ukendt i dansk kirkeliv, idet model 2 og 3 beskriver et kirkeråd. Det kan undre meget, at udvalget ikke i det mindste har fundet anledning til at beskrive den valg- og frimenighedstradition, som er enestående for Danmark, og som – muligvis – kunne have anvist en anden vej for folkekirkens styrelse, nemlig en mere kongregationalistisk. Det undrer så meget mere, som at debatoplægget ikke er tilsendt de grundtvigske valg- og frimenigheder (men dog Humanistisk Samfund og Ateistisk Forum). Alene forglemmelsen ligner desværre en tanke, som ikke har været og er befordrende for debatten.

De indre anliggender.

De indre anliggender defineres som ”ritualer, gudstjenesteordning, bibeloversættelse og salmebog” (s.17). I en evangelisk-luthersk kirke er øverste norm Bibelen alene (*sola scriptura*). Det betyder også, at ingen kan opkaste sig med en endegyldig fortolkning af skriften, for det ville være at indføre pavedømmet på ny. *Sola scriptura* er altså fundamentet for den kristne frihed. Det betyder så også, at et evt. kirkeråd ikke vil kunne binde folkekirken på de indre anliggender (udover de ovenstående nævnte), for det ville være at knægte den kristne frihed. En kirkeråd på indre

anliggender (eller en synodetanke, som det jo egentlig er) er at altså at knægte den kristne frihed med mindre rådet kun arbejder med ydre forhold for at støtte forkyndelsen.

Hvis vi fastholder ovenstående definition af de indre anliggender, hvilket jeg mener, er en korrekt definition, så er det vanskeligt at se, hvad et kirkeråd for indre anliggender reelt skal fortage sig, når der traditionelt kun sker ændringer i disse hvert 40-50.år Det er et meget stort spørgsmål hvad et kirkeråd for indre anliggender reelt skal fortage sig.

Derfor anbefaler jeg model 1 med følgende bemærkninger: Man skal være opmærksom på, at en sådan model cementere noget, der måske ville have det bedst i sædvanepraktis. Dernæst gør man biskopperne til en "blok" – til et regulært bispekollegium. Det ville være en officiel nyskabelse, da biskopperne indtil nu "kun" har repræsenteret deres respektive stifter. Disse to forhold bør udvalget gennemtænke nøje. Det ses umiddelbart ikke som en forbedring at cementere sædvanepraktis, men ud fra de nævnte modeller, er model 1 at foretrække.

Model 2 og 3 kan ikke anbefales jf. ovenstående.

Man kunne sagtens tænke sig, at der et sted blev indføjet, at når indre anliggender dukkede op (ny bibeloversættelse, salmebog, ritualer mm.), kunne der nedsættes et ad hoc råd, der nedlagde sig selv, når opgave var ført til ende. Det anbefales hermed.

Folkekirkens fælles økonomi og fælles anliggender.

Folkekirkens ydre anliggender reguleres ved lov som enhver anden offentlig institution, og ofte overtager folkekirken blot andre beslutninger på det offentlige område (MUS, APV mm.).

På sogneniveau har vi menighedsråd, på provstiniveau provstiudvalg og på stiftsniveau stiftsudvalg. Det føles derfor naturligt, at man på nationalt niveau også har et organ. Det ville følge folkekirkens struktur i øvrigt.

Så umiddelbart fornemmes model 2b fornuftig. Men det er meget uklart i debatoplægget hvem der eksempelvis bestemmer normeringen af præstestillinger, som er langt den største post i den fælles økonomi. Hvad binder et organ her? Hvem normerer stillingsantallet? Når dette er så uklart i oplægget, er det desværre helt umuligt at svare fyldestgørende på det, og man bør derfor sende oplægget tilbage i udvalget og fremkomme med et nyt oplæg på dette område (de ydre anliggender). Hvis normeringen afgøres af ministeren (i samråd med biskopperne, der kender deres stifter og deres behov), så er et organs kompetence klart minimeret (da lønninger den største post), og hvis det afgøres i organet (måske efter en indstilling fra biskopperne, som rådet dog ikke er forpligtet på at følge jf. s.22), så har organet pludselig en kompetence i de indre anliggender (forkyndelsen). Denne uklarhed skylder udvalget at redegøre for, før end man kan svare ordentlig på oplægget i denne henseende.

Så anbefalingen af model 2b sker under store forbehold.

Med hensyn til et råds eventuelle sammensætning, bør man overveje om antallet af læge medlemmer er for højt. Det almene præstedømme er ikke en demokratisk eller sociologisk større, men en teologisk størrelse. Man skal ikke glemme ekspertise og uddannet kompetence.

Det anbefales ikke, at de frie organisationer finder plads i et evt. kirkeråd. De er netop frie organisationer, og bør findes uden for et folkekirkeligt organ som en kritisk instans. Det forekommer også uklart, hvorledes de omkring 30 organisationer skal kunne lade sig vælge endsige lade sig repræsentere af hinanden.

Konklusion.

Man bør overveje om en cementering af sædvane ikke rækker ved forholdet mellem kirke og stat, herunder kirken som folkekirken. Og samtidig bør man overveje det fornuftige i at gøre biskopperne officielt til et "kollegium".

Men inden for debatoplægget anbefales model 1. Det er reelt vanskeligt at se, hvad et kirkeråd på de indre anliggender skal foretage sig og bruges til.

På de ydre anliggender anbefales en model 2b. Dog med det forbehold, at der skal redegøres for hvem, der normerer præstestillinger før end endelig anbefaling kan ske.

Hjørring, 27.oktober 2013

Thomas Reinholdt Rasmussen

Sognepræst ved Sct. Catharinæ kirke.

Til Ministeriet for Ligestilling og Kirke

Høringssvar vedrørende "Debatoplæg fra udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for Folkekirken".

Sognepræst Uffe Vestergaard Pedersen – Vadehavspastoratet – Vester Vedsted – Mandø – Hviding – Rejsby sogne – har følgende at bemærke til debatoplægget:

Begrundelser for ændring af den nuværende ordning

Den danske Folkekirke er en følsom institution. Der skal kun ske ganske få forskydninger på vægtskålenes fordeling, før det går galt, således kirken mister sin folkelige forankring – som det er sket i vore nabolande, Norge, Sverige, England, Tyskland – hvor der ikke længere eksisterer folkekirker.

Den nuværende folkekirkeordning må betegnes som verdens bedste. Verdensrekord i medlemskab. Ca. 80 af 'befolkningen' - over 90% af de danske statsborgere. Det kan i bedste fald forringes en smule, om man ændrer på ordningen. I værste fald og efter al sandsynlighed at regne kan det få katastrofale følger - som i vore nabolande.

Demokratiet i den nuværende ordning fejler intet. Det er legitimeret gennem Folketinget – og udmøntes i praksis gennem stifts-, provsti- og menighedsråd. Man kan overveje, om ikke alene den struktur allerede er for omfattende. Det afgørende er demokratiet nede fra, idet Folkekirken grundlæggende er den lokale menighedskirke, hvorved menighedsrådet bliver det vigtigste organ – i samspil med provstiråd som bevilligende instans. På den måde giver stiftsrådene ikke mening. Det afgørende er menighedsråd og Folketing. Det er vigtigt at bevare det nære bånd mellem stat og kirke.

Den danske folkekirkeordning var vist sig som en slidstærk succes. Der findes uregulerede områder, der baserer sig på skønsomhed, skik og sædvane. Det har alt sammen været medvirkende til, at cementere den folkekirkelige succes. At binde disse forhold op på lovparagraffer, vil i stedet gøre kirken til en juridisk kamplads, hvilket er vigtigt – i videst muligt omfang – at undgå, eftersom Folkekirkens vigtigste opgave stadigvæk er evangeliets forkyndelse. Yderligere lovparagraffer vil kunne komme til at lægge hindringer i vejen for den kristne forkyndelse. Frihed er i den forbindelse stadigvæk nøgleordet.

Kirkeråd

Den største fare for den nuværende folkekirkeordning er tankerne om oprettelse af kirkeråd. Et meningsdannende kirkeråd (model 3) vil stensikkert skabe medlemsflugt, uanset flertallets sammensætning. Ingen kan tale på kirkens vegne. Det er en evangelisk sandhed, der ikke kan rokkes ved. I praksis vil et sådan råd ikke kunne undgå at blive politisk.

Model 2 – lyder mindre farlig. Men der er stor risiko forbundet med, at Folketinget sættes uden for indflydelse. Et begrænset kirkeråd vil under alle omstændigheder blive elitært, rekrutteret fra snævre kirkelige kredse, hvormed man sætter det almindelige folkekirkemedlem uden for. Jeg ved godt, at så kan man bare engagere sig i de kirkelige demokratiske organer. Men det gør den store skare, som udgør Folkekirkens medlemskreds, ikke. Den stemmer derimod til folketingsvalg. – En yderligere risiko ved model 2 – med noget, der kunne minde om et økonomisk råd, er, at det da senere vil blive alt for let at suspendere kirkeministeriet, hvis navn allerede er forberedt i den retning – Ministeriet for Ligestilling og Kirke. At hvis

KIRKEMINISTERIET / KONTOR

25 OKT. 2013

der lægges økonomisk selvforvaltning ind i et kirkeråd, så har ham dermed overflødiggjort ministeriet, hvor ved der kan laves en uformel adskillelse af stat og kirke. Herved bliver det for let at kunne slette de sidste to ord i ministeriets navn.

Model 1 lyder umiddelbart ufarlig, at man blot ved lov vil stadfæste den nuværende ordning. Risikoen er, at man rokker ved skønsomhedens balance – jf. ovenfor. Paragraffer vil uvilkårligt komme til at skabe en kampplads, hvilket med tiden vil afføde kravet om et kirkeråd – med alle de fatale risici, der er forbundet her med.

Konklusion

Vi har pt. verdens bedste kirkeordning. En succes på medlemssiden. Det kan kun blive ringere, hvis der ændres på forholdene. Det er let at fælde et gammelt træ. Men det kan ikke retableres, hvis man fortryder. Desuden vil en lovformalisering pr. automatik øge de samlede udgifter, som i kirkelig sammenhæng er store nok i forvejen. En juridisering vil på alle områder blive kostbar. Folkekirken har brug for at trimme økonomien, ikke at belaste den yderligere. Meningsfyldt trimning kan alene ske i samspillet mellem provstiråd og menighedsråd.

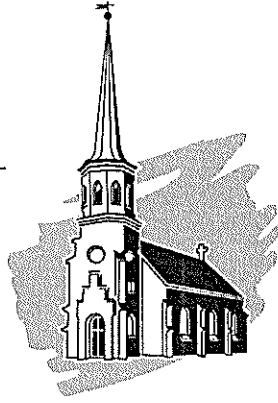
Folkekirken er kirke fra neden, forankret i de lokale menighedsråd. Debatoplæggets tre modeller tænker i modsat retning. Det vil muligvis skabe større gennemsigtighed – de tre modeller hver for sig – men det vil på lang sigt ødelægge Folkekirken.

Det anbefales at vi bevarer den nuværende folkekirkeordning uforandret.

Sognepræst
Uffe Vestergaard Pedersen
Præstegården i Vester Vedsted
Sdr. Kirkevej 20, 6760 Ribe
Tlf. 75 44 50 25 / 20 33 26 65

HYLLEHOLT KIRKE

SOGNEPRÆST
PIA HEEGAARD LORENTZEN
HYLLEHOLTVEJ 7
4654 FAXE LADEPLADS
TLF. 56 71 60 83
E-MAIL: PIHL@KM.DK

Høringssvar vedrørende forslagene til ny styringsstruktur for folkekirken.

På baggrund af debatoplægget mener jeg at følgende modeller er bedst for at sikre kirkens fremtidige liv og vækst og dermed grundlaget for den kristne forkyndelse.

De indre anliggender:

Her peger jeg på model 1, hvor der bliver lovgivet på området, og hvor biskoppernes indflydelse på de indre anliggender tydeligt gøres eller sikres i højere grad.

Jeg så gerne at det i lovgivnings arbejdet blev tydeligt at ministeren ikke kan/ må handle imod biskoppernes indstillinger.

På den måde mener jeg at kirkens indre anliggender sikres det størst mulige demokratiske grundlag, fordi biskopperne vælges af stiftets menighedsrådsmedlemmer og præster/provster og derfor må være valgt på den størst mulige demokratiske baggrund.

Jeg mener ikke at det grundlag der umiddelbart er foreslået til et evt. kirkeråd i modellerne 2 og 3 har et sådant bredt demokratisk grundlag. Hvis modellerne 2 og 3 skulle bruges burde alle biskopperne være faste medlemmer i rådet.

Regulering af Økonomi og fælles anliggender:

Her er model 2b den der umiddelbart er at foretrække, dog med det forbehold at det kirkelige organ sikres størst mulig demokratisk baggrund og at der ikke røres ved, at 40 pct. Af udgiften til lønninger til præster og provster fortsat ydes af staten.

Det problematiske ved hele denne nye styringsstruktur er at gennemskue konsekvenserne ved de forskellige modeller.

Er vi ved at få de bloktilskud, som blev afvist ved høring for få år siden, ind med de nye modeller? Et af problemerne med bloktilskud er at de til hver en tid kan mindskes af regeringen og på den måde udhules folkekirken økonomi, det historiske kendskab til hvorfor kirken understøttes af staten forsvinder og dermed også forståelsen for, at staten selvfølgelig fortsat skal betale for den jord som den overtog fra kirken.

Er vi med de nye modeller ved at legitimere en adskillelse af kirke og stat og ønsker vi det?

Med venlig hilsen
Pia Heegaard Lorentzen.

Høringssvar om folkekirkens struktur:

Vi ønsker mest mulig kompetence henlagt til et folkekirkeligt råd med en større mindretalsbeskyttelse end forudsat i oplægget. Kan det ikke sikres, må den bestående struktur (model 1) foretrækkes.

Således går vi ind for forslaget model 3 med et råd, hvor 3 medlemmer fra hvert stift vælges direkte af menighedsrådene, og læremæssige spørgsmål skal vedtages af et kvalificeret flertal.

Øvrige valg af medlemmer til rådet kan justeres herefter, så provstiudvalg og stiftsråd ikke selv vælger nogen, flere gejstlige medlemmer og organisationsmedlemmer, mens de to af ministeriet udpegede bør være med konsulent-/observatørstatus.

Vi går ind for, at både økonomi og indre anliggender løses i ét organ.

31/10 2013

Søren Dalsgaard, Menighedsrådsmedlem

og Arne Kappelgaard, sognepræst kbfs.

Kingo-Samuel Sogn

Til udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Høringssvar

Vi har med stolthed omtalt folkekirkens ordning som et velordnet anarki. Men spørgsmålet er, om det på nogle områder er så som så med den orden. Kan den manglende orden forvirre og forstyrre mere end den gavner kirkens liv og vækst og reelt indebære, at indflydelsen på folkekirkens styring begrænses til få personer, der mere eller mindre tilfældigt får plads i udvalg? I den nuværende ordning kan den siddende minister for folkekirken desuden, hvis vedkommende vil, med loven på sin side tiltage sig langt større indflydelse på folkekirken end de demokratisk valgte menighedsråd.

Vi kalder os for folke-kirke. Det navn forpligter. Det er medlemmernes kirke og hverken en præstekirke eller en statskirke. Derfor bør der sikres medlemmerne indflydelse og medansvar på alle niveauer. Med indførelsen af stiftsrådene fik lægfolk større indflydelse stiftsplan. I takt med at antallet af folkekirkemedlemmer i folketinget daler, bør det på anden vis sikres, at medlemmerne har indflydelse på landsplan. Ingen, hverken ministeren eller andre, bør sidde alene med beslutningskompetencen for folkekirkens økonomi eller andre fælles anliggender. Det er ikke holdbart, at den nuværende budgetfølgegruppe er nedsat uden demokratisk mandat. Det skal mere gennemsigtighed til.

Derfor kan det kun billiges, at folkekirkens styringsstruktur tages op til debat, og der afsøges andre muligheder end den gældende ordning. Men de ændringer, der måtte ske, bør fortsat være inden for den grundlovsgivne ramme og ikke kunne opfattes som skridt mod til en adskillelse af kirke og stat.

De seks pejlemærker, der ligger til grund for udvalgets arbejde kan af samme grund bifaldes og bør fastholdes i det kommende arbejde. Det er grundlæggende for folkekirkens fremtid som folke-kirke, at frihedsloven og rummelighed ikke sættes over styr.

Vdr. styring af den fælles økonomi

Selvom det i dag er praksis, at ministeren rådfører sig med en budgetfølgegruppe og et budgetsamråd om fællesfondens budget, har ministeren i flg. økonomiloven enekompetence på området. Da ansvaret for folkekirkens økonomi ellers ligger i de demokratisk valgte enheder i folkekirken, forekommer det mærkværdigt, at fællesfondens budget ikke på samme måde hører under et demokratisk valgt folkekirkeligt organ.

Undertegnede kan derfor tilslutte sig høringssvaret indsendt af Grundtvigsk Forum, der taler for oprettelse af en national folkekirkelig økonomibestyrelse, der fastlægger budget og regnskab for fællesfonden. Altså model 2 i forslaget.

Som i forslag 2b (igen jf. hørings svar fra Grundtvigsk Forum) bør udvalg og kirkeminister forpligtes på såvel enighed som åbenhed.

Vdr. kirkeråd

Undertegnede forholder sig ikke totalt afvisende, men tøvende i forhold til oprettelse af et nationalt kirkeråd - hældende mod en model 2.

Det ville være ønskværdigt med større klarhed og gennemsigtighed i beslutningsprocesser, der vedrører folkekirkens indre anliggender. Ligeledes ville det være en styrkelse af folkekirkens demokratiske styringsstruktur, hvis læge folkekirkemedlemmer fik mulighed for at være med i beslutninger vdr. de indre anliggender, kunne afgive indstillinger til ministeren og have større indflydelse og mere medansvar for folkekirken.

Men om det dette nødvendigvis opnås ved at henlægge beslutningerne til et kirkeråd forekommer mere tvivlsomt.

Den tøvende holdning til forslaget grunder dels i en overvejelse over om der skal et endnu grundigere forarbejde og mere erfaringsindsamling fra andre kirker til, før vi indfører et nyt folkekirkeligt organ, dels i en skepsis overfor om det er besværet værd at sætte et sådan organ i verden med de opgaver, der pr. nærværende er tiltænkt rådet.

Måske kunne man – mindre ambitiøst – nøjes med at nedsætte ad hoc udvalg og udarbejde en ordning for, hvordan sådanne udvalg nedsættes, der er mere gennemskuelig end den nuværende praksis?

Hans Krab Koed, menighedsrådsformand Sankt Nicolai, Kolding
Klavs Asbjørn Hansen, menighedsrådsmedlem Sankt Nicolai, Kolding
Erik Graversen, menighedsrådsmedlem Sankt Nicolai, Kolding
Grete Wigh-Poulsen, provst Kolding

Pernille Thim Pedersen

Fra: Eigil Lundholm Saxe
Sendt: 1. november 2013 00:01
Til: Kirkeministeriet
Emne: Hørings svar vedr styringsstruktur

Til
Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Att. Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Jeg vil anbefale, at folkekirken får ét kirkeråd med udvidet kompetence til at håndtere fælles indre anliggender, fælles økonomi og fælles opgaver.

Med nedsættelse af dette udvalg har jeg glædet mig over, at der arbejdes seriøst med folkekirkens forhold på en sådan måde, at problematikkerne omkring folkekirkens betydning og rolle i det danske samfund kommer på bordet i et rimeligt omfang.

Jeg tror ikke, det hjælper at lukke øjnene for den udvikling, som det omgivende samfund er undergået. Og det hjælper slet ikke at tro, at folkekirken er urørlig, usårlig og ubevægelig midt i en omskiftelig verden. Det springende punkt i mine øjne er, om folkekirken får mulighed for at igangsætte fælles opgaver, således at kirkerådet ikke alene bliver et forum for drøftelse, men også med henblik på fælles handling. Sat på spidsen vil jeg sige, at hvis det ikke bliver en mulighed for kirkerådet, så bliver folkekirkerrådet blot endnu et bureaukratisk lag, der fjerner kirken fra folket. Og det ønsker jeg ikke.

Men hvorfor er denne forandring i form af dannelsen af et kirkeråd nødvendig?

Folkekirken skal forandres, hvis den skal bevares!

Det danske samfund har sammen med de øvrige borgerlige, vestlige demokratier forandret sig meget over de seneste 30-50 år.

Folkekirken – som evangelisk-luthersk kirke og som bærende samfundsinstitution – må tage bestik af denne samfundsmæssige forandring.

Hvis folkekirken skal bevare sin relation til folket, er det nødvendigt, at folkekirken forandrer sig.

Jeg ønsker, folkekirken har en fremtid i det danske samfund – som evangelisk-luthersk kirke og som væsentlig samfundsinstitution – og at den fortsat vil være af betydning for mennesker i vores tid og vores samfund.

Et kirkeråd med udvidet kompetence vil sikre

- 1) et nært forhold mellem staten og folkekirken. Stat og kirke skal være tæt forbundne og samtidig har begge parter brug for at få afklaret det indbyrdes forhold, så der bliver transparens og troværdighed omkring magtstrukturerne i folkekirken. Som offentligt institution skal folkekirken demokratiseres via valg til kirkerådet, og gerne i vid udstrækning via direkte valg.
- 2) folkekirkens tilstedeværelse overalt. P.C. Kierkegaards vision for folkekirken udfordrer tendenserne i såvel samfund som kirke til at overlade alt til markedet, så det kun er de stærke og bæredygtige menigheder og sogne, der får lov til at overleve. Kirkerådet er forpligtet på at understøtte udvikling af det lokale kirkeliv og ikke afvikle det.
- 3) præstens uafhængighed. Forkyndelsen i ord og handling skal ikke være underlagt politiske trends og luner i et folketing, der kan have svært ved at bevare fokus på kirken som evangelisk-luthersk trossamfund. Kirkerådet skal derimod værne om og sikre, at præsten i sin forkyndelsesvirksomhed er forpligtet på evangelisk-luthersk kristendom.
- 4) rummelighed og frihed. Igennem en længere årrække og i mange fora på sogne-, provsti- og stiftsniveau udfoldes folkekirkens mangfoldighed gennem samtale og samarbejde i dag. Denne erfaring med demokratisk samtale og samarbejde i folkekirken skal løftes op på nationalt niveau. Kirkerådets brede sammensætning sikrer frihed og rummelighed.
- 5) 2200 menigheder – én folkekirken. Folkekirken lever af menneskers engagement i deres lokale kirke og menighed. Og ingen kirke er en ø. Ingen menigheder i folkekirken overlever i dag ved at isolere sig – det gælder folkeligt og

kirkeligt, økonomisk og organisatorisk. Kirkerådet styrker forståelsen af, at vi står i samme folkekirke og har en række fælles og sammenhængende institutioner.

6) demokratisk legitimitet. I et moderne samfund sikres demokratisk legitimitet ikke ved at henvise til folkekirkens historie og tradition alene. Legitimiteten skabes først og fremmest i det daglige møde mellem kirke og folk gennem gudstjenester og kirkelige handlinger, undervisning, diakoni og mission. Et kirkeråd med udvidet kompetence får mulighed for at drøfte fælles folkekirkelige anliggender og løse fælles folkekirkelige opgaver.

Med venlig hilsen
Eigil Saxe
Provst
Kgs Lyngby Provsti

Høringssvar – oplæg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur i folkekirken

En stor tak for et rigtigt godt oplæg til drøftelse

- Der er i oplægget mange muligheder til inspiration
- Det er så godt med et oplæg – en høringsperiode – og et endeligt oplæg
- Det er så godt, der har været afholdt et møde i hvert stift. TAK for det

Pejlemærkerne skal fastholdes:

- Der skal fortsat være et nært forhold mellem staten og folkekirken
- Folkekirkens tilstedeværelse overalt i landet
- Præsten er uafhængig af ministerium og menighedsråd i udøvelsen af den pastorale forpligtelse
- I folkekirken skal der være rummelighed og frihed
- Folkekirkens enhed
- Demokratisk legitimitet

Vi skal have et kirkeråd i folkekirken

- For at understrege, at vi er en folkekirke, skal der være lægfolk, der er med til at beslutte og med til at omsætte visioner til praksis
- I det daglige kirkearbejde er der rigtig mange frivillige, der i de forskellige organisationer, der lever kirken ud i hverdagen. Derfor skal de forskellige kirkelige organisationer repræsenteres i et kirkeråd
- En naturlig følge af erfaringerne i stiftsrådene skal være, der også på landsplan for folkekirken kommer et kirkeråd.
- Jeg har været meget usikker med hensyn til det økonomiske ansvar – havde overvejet, at kirkerådet i første periode "kun" skulle have arbejdsopgaver på det visionære område – og så om 4 år være klar til også at overtage ansvaret for det økonomiske. Men jeg tror, de to områder skal følges ad – derfor et kirkeråd med ansvar både for de indre anliggende og for økonomien med størst mulig kompetence
- Der skal en klarere tilkendegivelse på hvor grænsen går for ministerens, biskoppernes og kirkerådets kompetence.

Med stor tak og fortsat god arbejdslyst og mod på at omsætte kirkens visioner ind i vores nuværende hverdag

Jens Chr Meldgaard
Sognepræst i Vadum
Aalborg Nordre provsti
Tlf 98 27 10 68 – jcme@km.dk

Personligt hørings svar til Udvalget vedr. evt. ny styringsstruktur for folkekirken.

Er der egentlig nogen grund til at lave noget grundlæggende om ved vores nuværende kirkeordning? Dét er spørgsmålet, I i udvalget har sat til debat med jeres "debatoplæg" – et spørgsmål, der selvsagt deler vandene på en bred front.

Personligt mener jeg *ikke*, at der er nogen tungtvejende grund hertil – tværtimod – og dét standpunkt forfægter jeg som både mangeårig *præst* i den danske folkekirke og som s. k. "almindelig" *borger* i det danske samfund.

Historisk set har folkekirken altid haft en tæt binding til staten, hvilket den fortsatte med at have med Grundloven af 1849, hvor bl.a. *Grundtvigs* tolkning af Grundlovens § 66 ("Folkekirkens forfatning ordnes ved lov") som bekendt sejrede, hvilket *konkret* resulterede i den kirkeordning, vi har, og hvor folkekirkens forhold et pænt stykke af vejen ordnes fra kirkeministerens kontor og gennem et bredt sammensat folketing.

Dén ordning har såvel stat – samfund – som folkekirke egentlig *begge* været ganske godt tjent med! *Staten* har via et demokratisk valgt og *bredt* sammensat lovgivende folketing haft mulighed for at holde kirken "under demokratisk kontrol" gennem sikringen af en demokratisk *gennemsigtighed* i styringen af kirken, så ingen magtfuld enkeltperson eller kirkelig fraktion har kunnet "sætte sig" på kirken for evt. at misbruge den som et magtmiddel i en enten *kirkelig* eller *politisk* dagsorden, hvormed *demokratiet* i såvel stat som kirke har været garanteret!

Kirken har med den hidtidige ordning *internt* været sikret mod at "forstene" eller "formørke" sig til sin egen diktatorisk styrede magtinstitution, styret af nogle få (*dem* med magten og de højest råbende stemmer!), hvilket *igen* har sikret udstrakt *ytrings – og meningsfrihed* (åndsfrihed) for dens medlemmer, mens kirken *eksternt* har været sikret mod utidig og illegitim statslig indblanding i sine specifikt *egne* anliggender som just *kirke* som følge af en traditionelt stærk *politisk tilbageholdenhed* med at regulere i kirkens egne anliggender.

Man kan dog *alvorligt* frygte, at kirken i fremtiden ikke længere vil kunne tage denne hidtidige politiske tilbageholdenhed som en selvfølge! Indenfor de sidste 10-12 år har der været et par sager, der kun kan give *næring* til denne frygt! Det gælder i forhold til den nuværende salmebog, der nær ikke var blevet autoriseret som følge af en daværende kirkeministers modvilje, som det gælder i forhold til hele processen omkring kirkelig vielse af par af samme køn, der af den nuværende kirkeminister blev gennemtrumlet *på trods* af stor såvel kirkelig som folkelig modstand! Alt sammen noget, der på sin egen begrædelige måde kan være et nødtvungent argument for jeres "model 1" med dens lovfæstelse af det allerede gældende, herunder de hårfine kompetence-grænser mellem kirkeminister og folkekirke!

Det kan *umiddelbart* synes besnærende og også kun rimeligt og helt naturligt at "skubbe" på en "kirkelig udvikling" hen imod "model 2" eller "model 3" (synode-modellerne), da de *umiddelbart* kan ses som selve *fuldendelsen* af den demokratiseringsproces, der kirkeligt set er sket på *lokalt* plan (menighedsråd, provstiudvalg og stiftsråd), og som nu blot mangler at blive sat igennem på *nationalt* plan med en demokratisk valgt kirkeledelse med medindflydelse på fælles folkekirkelige anliggender.

Min *helt klare* overbevisning siger mig dog, at hvad der forudsættes som den store *gevinst* ved disse 2 styringsmodeller: *mere demokrati* i folkekirken – dén gevinst vil lige netop forvandle sig til et stort *tab* i form af just *mindre demokrati* i folkekirken! Erfaringsmæssigt har politikere – *fremfor* kirkens *egne* folk! – nemlig været langt mere tilbageholdende med at tage *ensidigt parti* i interne kirkelige stridigheder, hvormed den *nuværende* ordning lige netop har sikret størst mulig *demokratisk bredde og rummelighed* indenfor folkekirken. *Konsekvensen* af en evt. gennemførelse af enten "model 2" eller "model 3" (den *ene*

model vil højst sandsynligt føre den *anden* med sig!!) vil for mig at se være det uundgåelige og fatale *tab* af just den bredde og rummelighed, der *gør* vores nuværende folkekirke til en så fortræffelig og genial "konstruktion," som den i mine øjne lige netop *ér*!

Det for mig at se *altafgørende* punkt ved dét debatoplæg, I har sendt ud til høring, med da *ikke mindst* dets skitsering af "model 2" og "model 3," er spørgsmålet, om hele folkekirkens vidunderlige og rige bredde (herunder da ikke mindst de ganske "jævne" medlemmer af denne kirke!) vil føle sig *repræsenteret* og dermed også *hørt* i en ny (og ifølge jeres oplæg sågar temmelig *smal*!) folkekirkelig ledelse? *Jeg* tror det i hvert fald *ikke*!!

Tværtimod vil dét at give folkekirken *én stemme* i såvel kirkelige som politiske spørgsmål lige netop kunne bevirke, at *det enkelte folkekirkemedlem* vil kunne føle sig taget *uretmæssigt* til indtægt for holdninger, vedkommende *ikke nødvendigvis* deler, hvilket vel ikke just kan kaldes for særlig *demokratisk* – TVÆRTIMOD!! Og det var vel ikke lige dét, der var hensigten – var det?? Endvidere kan jeg i denne forbindelse se en *medlemsflugt*, der virkelig *vil* noget!! Dertil kommer, at vi med en kirke, der taler med *egen* stemme i snart sagt hvilket som helst spørgsmål (og gud ved, hvor *grænsen* mon her går?!), får en kirke, der på en – for os – helt ny, fremmed og anmassende måde vil agere *magtfaktor* i vores samfund, hvilket hverken vil være til kirkens eller samfundets fordel!

Summa summarum: jeg erklærer mig hermed som *helhjertet* dedikeret tilhænger og *fastholder* af vores *nuværende* folkekirkeordning med dén garanti, som denne ordning direkte og indirekte rummer for lige netop *størst* muligt demokrati i såvel kirke som samfund! Længe leve folkekirken, som vi *kender* den – må den leve mange år endnu! En hyldest-salut til alvorlig *eftertanke* for det fortsatte arbejde i jeres udvalg!

Med venlig hilsen,

Anders Quistorff, sognepræst i Gjesing, Esbjerg, Skads provsti

Provst
Poul Bo B. Sørensen
Præstefælledvej 107
2770 Kastrup

Tlf. 2912 3515
E-mail: pbbs@km.dk

30. oktober 2013

Høringssvar vedrørende debatoplæg fra udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken.

Jeg tilslutter mig model 3, så folkekirken får et selvstændigt ansvar for budgetlægning og prioritering af de økonomiske midler.

Den folkekirkelige økonomibestyrelse, mener jeg, skal bestå af model 2a. Dog med den ændring, at de to medlemmer med særlig sagkundskab ikke skal have medlemsstatus, idet bestyrelsen udskriver landskirkeskat.

Derudover vil jeg opfordre til nøje at overveje forhold omkring rekruttering af læge medlemmer. Medlemmerne af økonomibestyrelsen skal kende til den folkekirkelige virkelighed. Dette kendskab fås gennem deltagelse i et eller flere niveauer i folkekirken. Den kreds af mennesker, som skal sidde i økonomibestyrelsen vil skulle anvende rigtig mange timer på kirkeligt arbejde. I praksis vil kredsen af egnede kandidater, der kan afse den nødvendige tid være stærkt begrænset. Opgaven og vigtigheden at økonomibestyrelsens arbejde levner ikke plads til venstrehåndsmember. Derfor opfordrer jeg udvalget til at overveje, hvorvidt der skal ske aflønning og i givet fald, hvilken størrelsesorden, der skal til for at erhvervsaktive kan deltage. Det drejer sig om bestyrelsens demokratiske repræsentation.

Hvad angår spørgsmålet om folkekirkens indre anliggender tilslutter jeg mig høringssvaret fra Den danske Præsteforening.

Med venlig hilsen

Poul Bo B. Sørensen
Provst, Amagerland provsti

Pernille Thim Pedersen

Fra: Mikkel Crone <mikkelcrone@hotmail.com>
Sendt: 31. oktober 2013 01:07
Til: Kirkeministeriet
Emne: Høringssvar, Folkekirkens styringsstruktur

Ryslinge den 30. oktober 2013

Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K

Høringssvar til oplæg om Folkekirkens styringsstruktur.

Den nuværende forfatning for Folkekirken, der er vokset frem gennem Folkekirkens 164-årige historie, har sine klare fordele. Ved at ligge i hænderne på en verdslig ledelse (minister og folketing) sikrer den

- en høj grad af frihed for de enkelte sognemenigheder
- rettigheder for de kirkelige mindretal

Undertegnede tager kraftig afstand fra forslagene om at indføre et kirkeråd, da et sådant vil

- være fristet til at misbruge sin demokratiske legitimitet til at presse en enhed ned over kirkens meget forskelligartede sognemenigheder med store skader til følge
- kunne undertrykke de forskellige kirkelige mindretal i kraft af flertalsdiktatur
- tiltage sig magt ud over sine egentlige beføjelser og derved virke som et kirkeligt-politisk andetkammer

Med venlig hilsen

Mikkel Crone Nielsen, præst i Ryslinge Frimenighed

Lene Crone Nielsen, sognepræst i Hjallese

Pernille Thim Pedersen

Fra: Ebbe Sunesen
Sendt: 31. oktober 2013 10:56
Til: Kirkeministeriet
Emne: Høringssvar

Til Kirkeministeriet

Mit høringssvar vedrørende forslaget om ændring i kirkens styrelse:

Forslagene er ikke vidtgående nok.

Folkekirken bør have en forfatning, som sikrer, at den kan ordne sine egne forhold uden indblanding fra Folketinget. Der står ikke i Grundloven, at Folketinget skal styre kirken. Tværtimod, det skal understøtte den.

Folkekirken skal selv have ansvaret for sin styrelse. Ministeren og Folketinget som helhed skal ikke have mulighed for at påvirke kirkens styrelse, hverken ved at stille forslag om forandringer eller ved at bremse tiltag, som kirken ønsker.

Med venlig hilsen
Ebbe Sunesen
Sognepræst, Gudum og Fabjerg
Sygehuspræst, Regionshospitalet Lemvig
Præstegårdsvej 12, Gudum
7620 Lemvig
Tlf. 97 86 30 08

1. november 2013

Ministeriet for Ligestilling og Kirke
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K

Høringsvar vedrørende debatoplæg fra udvalg om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Sammenfatning:

Der bør ikke indføres et centralt kirkeråd (model 2 og 3).

Der skal findes en konkret løsning af den økonomiske styring, så budgetfølgegruppen får tilstrækkelig demokratisk legitimitet og minimal magt overfor folkekirken.

Folkekirken er mest moderne ved at fastholde status quo og dermed være et eksempel for det øvrige samfund på en lav, kollegial og skønsom styrelsesform. Det bør således heller ikke tilstræbes generelt at lovfæste den nuværende ordning, men tværtimod fastholde en åben, sædvanebaseret og rummelig ordning, som giver maksimal frihed overfor fremtidens udfordringer. En lovfæstning begrænser fleksibiliteten og mulighederne for at ændre kirkelige forhold løbende. Det tilstrækkeligt vigtige, bekendelsesforholdet, er fastlagt i Grundlovens § 4.

Folkekirkens "indre anliggender" er et suverænt gejstligt spørgsmål, som er biskoppernes anliggende. Her bør læge repræsentanter ingen indflydelse have.

Kommentarer til debatoplægget:

Titlen på debatoplægget, "en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken", er en tendentiøs opfattelse, hvor det forudsættes, at den nuværende ordning er mindre sammenhængende og mindre moderne end det, som udvalget foreslår.

Debatoplægget præges af en ensidig, legalistisk opfattelse, der vægter lovgivning højere end sædvaner. Udvalget kunne også have valgt at præsentere folkekirkens juridiske tilstand ikke som en ministeriel, *de jure*, enevælde, men som en sædvaneretlig udviklet retsorden, hvor ministerens

1. november 2013

kompetence *de facto* begrænses stærkt af en magtpluralisme. Dette ville også være en langt mere adækvat beskrivelse af dansk kirkeret.

Debatoplægget indeholder derfor en tendentiøs og konstrueret fremstilling af gældende ret indenfor folkekirken, fordi udvalget har valgt at identificere det moderne og ideelle med en ekspliciteret lovgivning. Og udvalget har fravalgt at se folkekirken som en organisk udviklet orden, et velordnet anarki (Bodil Koch), der løbende har tilpasset sig tidens udvikling i et skønsomt spil mellem minister/folketing og præster, biskopper og kirkelige organisationer.

Det klassiske retsprincip om at *law is older and richer than legislation* gælder også på den danske folkekirke. Hvis en orden fungerer i kraft af konsensus og sædvane (altså etableret lov og retsorden gennem praksis), gælder det mere om at hæge om og fastholde denne orden frem for at ville lovfæste og dermed rigidisere den. Model 1 i oplægget vil i praksis være vanskelig at implementere, da en lovfæstelse samtidigt vil underminere rigdommen i en udviklet kirkeretlig orden. Udvalget kan tilsyneladende ikke se på den retlige udvikling på anden vis end som *legislation, Gesetzgebung*.

Udvalget burde have givet sig tid til at studere og analysere mere retsteori og rets-filosofi, og ladet sig inspirere mere af angelsaksisk end af kontinental jura, og derfor ikke vælge at lægge sig så snævert fast på en legalistisk opfattelse af folkekirken, som i vid udstrækning er en konstruktion fjern fra virkeligheden. Folkekirkens forfatning er ligesom Storbritanniens berømte uskrevne forfatning baseret på retssædvanen. Den har fungeret igennem 164 år. Den har generationer af ministre, af alle afskygninger, respekteret. Folkekirkens grundlag er i vid udstrækning en retssædvane – de deltagende følger den, fordi de føler sig bundet af den.

Professor Hal Koch gengiver konsekvent gennem fem udgaver i efterkrigstiden grundlovens løfteparagraf forkert i lærebogen "Danmarks Kirke gennem tiderne" (1. udgave 1949) ved at skrive "Folkekirkens forhold ordnes ved lov" (s. 164 i 5. udgaven, Gyldendal). I forordet til 5. udgaven skriver han oven i købet, at han i den nye udgave har taget hensyn til ny forskning og rettet vurderinger i lys af ny viden. Men folkekirkens forfatning gengiver han stadig formelt forkert, men netop adækvat som en beskrivelse af den faktiske retstilstand.

Det burde have stået tydeligere i udvalgets debatoplæg, at folkekirken siden 1849 har været en enestående succeshistorie målt på antal medlemmer og fraværet af voldsomme konflikter med drastiske tab af medlemstal til følge, hvilket må tilskrives dueligheden ved og respekten om den nuværende ordning. Det er aldrig kommet til markante kollektive udmeldinger, kun trusler. Selv ikke ved *hard cases* som indførelse af kvindelige præster blev folkekirken præget af splittelse og skisma. Som udgangspunkt er der derfor ikke overbevisende grunde til at ændre på folkekirkens styringsstruktur. Tværtimod har den over tid vist sig beundringsværdig fleksibel og

1. november 2013

tilpasningsdygtig. Sidst har folkekirken vist sig i stand til takket været et raskt ministerielt initiativ at indføre vielser af samme køn, da tiden nu var moden for det.

Der er meget at tabe og miste og lidet at vinde og lægge til ved at ændre på folkekirkenes styringsstruktur.

Den er moderne, som den er, fordi den ret smidigt tilpasser sig nye forhold, som f.eks. kvindelige præster og vielser af mennesker af samme køn. Andre kirkesamfund kan plages af årelange debatter om disse forhold med stærke skismatiske konsekvenser.

Alle lande med centrale, synodale kirkerådsorganer har også en langt mindre befolkningsmæssig tilslutning og plages også af en betydelig mere radikal medlemsflugt end folkekirken i Danmark.

Der må især advares mod centrale kirkerådsorganer i folkekirken (model 2 og 3). Sådanne organer vil politisere folkekirken og skabe en voldsom og unødigt debat om, hvad folkekirken står for. Med politisering menes ikke kun, at et eventuelt kirkeråd vil indtage politiske standpunkter, men også at et kirkeråd måtte fastlægge politikker for, hvad dets formand, næstformand og måske også medlemmer måtte sige og udtale sig om. Det vil uvægerligt føre til en vis form for topstyring og kontrol, som sikkert også vil afsmelte sig ned gennem folkekirken.

Hvor det i firmaer, partier og foreninger er nødvendigt, at nogle udtaler sig på firmaets, partiets og foreningens vegne, er det modsatte tilfældet med folkekirken. Folkekirken er et fællesskab af 4.454.466 bandedøbte, praktisk opdelt i 2.123 sogne, i 107 provstier og disse igen i 10 stifter.

Ligesom hver af de 4.454.466 medlemmer er lige meget værd for Vorherre, er disse også *primus inter pares*. Danmark har ingen ærkebiskop, intet hovedstift, intet ledende provsti, intet særligt udvalgt folkekirkemedlem som en buddha eller lama.

Selvom princippet om det almindelige præstedømme er en teologisk doktrin, harmonerer den i særlig grad med den nuværende danske folkekirkes decentrale og kollegiale styringsmæssige struktur.

Den britiske filosof Michael Oakeshott skelner mellem to organisationsformer, der har præget samfundsdannelsen i Europas historie. Den ene forstod menneskelige sammenslutninger som knyttet sammen af et fælles formål – profit, frelse, fremskridt, sejr – og de er ofte hierarkisk styrede, *enterprise associations*. Det er firmaer, katolske kirker, hæere og semitotalitære stater. De enkelte skal binde sig til helheden og gå op i helheden, udtrykke fælles værdier og ideelt handle som ét organ.

Over for disse satte Oakeshott *civil associations*, som består i en retlig sammenknytning af individer, uden at disse pålægges et fælles formål og værdier – individer, der lever og arbejder

1. november 2013

uden at skulle mene noget fælles eller kigge i samme retning. Oakeshott fremhæver især den civile samværsform som den, der er mest forenelig med kultur, civilisation og frihed, og som repræsenterer det ypperste i vestlig statsdannelse.

Mange øvrige offentlige institutioner er processuelt udviklet sig i retning af *enterprise associations*, som skoler og gymnasier og universiteter, mens folkekirken hid til har udvist en vis resistens.

For folkekirken er et illustrativt eksempel på en klassisk civil organisation uden hierarki og centralisme og præget af individernes høje grad af autonomi og civilitet. Model 2 og 3 vil skubbe folkekirken i retning af en *enterprise association*, et meningsfællesskab, et firma forpligtet af fælles værdier.

Konklusion:

Folkekirkens opgave i fremtidens danske samfund er at holde fast i en vigtig logistik:

- Lokalt at være til stede i hvert sogn med en kirke og præst tilknyttet. Især på landet er præsten den sidste tilstedeværende myndighedsperson i mange sogne.
- At insistere på kollegialiteten, den lave struktur, det velordnede anarki, autonomien og vise overfor det øvrige samfund, at man ikke behøver hierarkier, talsmænd (andet end *parakleten*), råd og fælles udtalelser.
- Biskopperne er linjevogtere for troen og de "indre anliggender".

Udvalget bør bruge sin resterende tid af udvalgsarbejdet på at lave et lovforslag, der giver budgetfølgegruppen den nødvendige og tilstrækkelige demokratiske legitimitet, så ministeren ikke får hjemmel til at udskrive skatter. Navnet skal fortsat være "Budgetfølgegruppe", subsidiært "Økonomigruppe". Navnets bureaukratiske karakter er vigtig for at begrænse dens selvfølelse til ikke at udtale sig på folkekirkens vegne.

Med venlig hilsen

Henrik Gade Jensen
Sognepræst i Dannemare-Tillitze-Græshave og Gloslunde
Lolland-Falster Stift

Pernille Thim Pedersen

Fra: Henrik Guldbrandt Kjær
Sendt: 31. oktober 2013 11:22
Til: Kirkeministeriet
Emne: Høringssvar vedr. Folkekirken struktur

STRUKTUR I FOLKEKIRKEN?

Nogle overvejelser af sognepræst Henrik Guldbrandt Kjær

Vi skal have etableret et landdækkende kirkeråd, som skal virke som en stabiliserende faktor over for en kirkeminister/ministerium med for mange og for vilde ideer. Folkekirken er en i bogstavelig forstand konservativ størrelse, der ikke skal løbe med den første, den bedste tidsånd - for Helligånden er den egentlige Herre i kirken, ikke ministeren! Når vi, som nu, har en minister/ministerium, der for alvor vil ryste støvet af alt det gamle med en moderne koncerntanke, så Folkekirken bliver strømlinet og effektiv, som en anden pølsefabrik, så skal vi have et demokratisk modspil, der minder ministeren om, at minister betyder tjener, ikke herre. Ministeren skal tjene Folkekirken ved at skabe de bedste forudsætninger for Evangeliets frie løb ud over hele landet - og ikke i tide og utide komme med trusler om at lukke kirker både her og der!

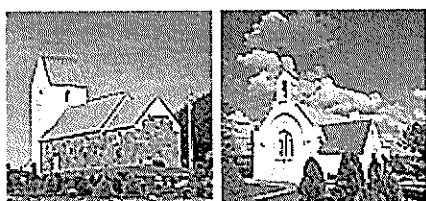
Problemet med og frygten for et kirkeråd er naturligvis begrundet i, om sådan et råd vil kunne opfatte sig selv som Folkekirken "stemme". I Danmark har vi en sund tradition for, at ingen kan udtale sig på Folkekirken vegne - heller ikke et samlet bispekollegium er udtryk for hele Folkekirken! - og dét skal vi bevare. Et kirkeråd ser jeg som en naturlig modvægt til en minister/ministerium, der måske på papiret kan tale på kirkens vegne i visse sammenhænge - men aldrig skal have lov til det.

Model 2 for kirkeråd kan jeg gå ind for - så må vi se, om virkeligheden passer til teorien - der kommer nok justeringer hen ad vejen. Især bliver det spændende i 2. høringsrunde, når vi (formentlig) skal diskutere, hvordan et kirkeråd skal sammensættes.

Vedr. den økonomiske bestyrelse kunne den udgøres af kirkerådet - men kloge folk advarer mod at centralisere for meget, så der skal nok laves en selvstændig bestyrelse for økonomien, som så skulle mødes med kirkerådet en gang om året for at være enige om, hvad de fælles penge i Fællesfonden skal bruges til. Flere præstestillinger f.eks.!?

Der er 4 (5) modeller for denne økonomiske bestyrelse. Jeg vil pege på model 2b, der foreslår, at ministeren og den økonomiske bestyrelse skal være enige om fastsættelse af landskirkeskatten og fællesfondens budget. Bestyrelsen får for megen magt i model 3, hvis man skal tilgodese, at stat og kirke stadig hører nært sammen.

Mange venlige hilsener

Sognepræst
Henrik Guldbrandt Kjær
Naur, Sir og Holstebro sogne
Præstegårdsvej 2, Naur
DK-7500 Holstebro
T: 9743 2011 / 2013 1243

Pernille Thim Pedersen

Fra: Hanne Munk
Sendt: 31. oktober 2013 10:56
Til: Kirkeministeriet
Emne: Høringssvar vedr styringsstruktur

Til ministeriet for Ligestilling og Kirke.

Jeg vil gerne bidrage med dette høringssvar, vedr. folkekirken styringsstruktur:

Min holdning er, at jeg gerne ser et styringsråd der ikke bare indeholder repræsentanter fra hvert stift, men også repræsentanter fra **de kirkelige foreninger**, som i vores danske kirkekontekst udgør en folkelig forankring af vores folkekirke, på en mere praktisk funderet måde end menighedsrådene. Jeg tænker på FDF, KFUM, LM, IM, OASE. Flere kunne sikkert nævnes. Jeg forestiller mig at foreningerne selv ad demokratisk vej skulle vælge deres repræsentant (er).

Jeg tror ellers, at der er alt for mange der ikke vil føle sig repræsenteret, hvis det bliver et styringsråd sammensat af 2 fra hvert stiftsråd.

F.eks sidder repræsentanter for FDF, altså yngre mennesker, eller missionsbevægelserne (IM, LM, OASE mv) sjældent i stiftsråd, og vil nok endnu mere sjældent have mulighed for at vælges som repræsentant for stiftet, da man der vil have en person som (forhåbentlig) favner bredt.

Derfor mener jeg der bør være mindst en repræsentant fra hver af foreningerne, så deres stemme også vil kunne høres. Dette vil også bidrage med en diskussion der ikke blot tager hensyn til regionsinteresser, men også mere ideologiske interesser, også hvad angår en kirke der hører på de unge (FDF) og på sine mindretal (IM/LM/OASE).

Med venlig hilsen

Hanne Munk
Særpræst for børn/unge i Hadsund Provsti vest

Arden-St.Arden, Astrup-Rostrup, Rold-Vebbestrup, Oue-Valsgård kirker
Tlf. 24653388